

2015

Länsförsäkringar Värmland
Årsredovisning

Omslagsfoto

Pergola, entré till museiparken, Värmlands Museum.

Arkitekt: Cyrillus Johansson

Skulptur i spegeldammen: "Hand i hand" av Lena Cronqvist

Fotograf: Björn Lundgren.

Innehåll

Inledning

- 4 Vd-kommentar

Verksamheten

- 6 Förvaltningsberättelse

Finansiella rapporter

- 10 Femårsöversikt
- 12 Resultaträkning
- 13 Resultatanalys
- 14 Balansräkning
- 16 Förändringar i eget kapital
- 17 Kassaflödesanalys
- 18 Noter till de finansiella rapporterna
- 40 Revisionsberättelse

Bolagsstyrning

- 42 Bolagsstyrningsrapport
- 46 Fullmäktige
- 48 Styrelse och revisorer
- 50 Företagsledning

Övrig information

- 52 Miljö
- 53 Medarbetarna
- 54 Samverkan stöder Länsförsäkringar Värmland
- 56 Ord och uttryck
- 58 Egna anteckningar

Ordinarie bolagsstämma

hålls på Värmlands Museum

tisdagen den 19 april 2016 klockan 11.00

Ulf W Eriksson, VD.

VD-KOMMENTAR 2015

Verkställande direktörens kommentar

2015 blev resultatmässigt och marknadsmässigt ett bra år för Länsförsäkringar Värmland. Resultatet före bokslutdispositioner och skatt uppgick till 70,5 Mkr. Resultatet är bättre än förväntat, men inte lika bra som föregående år. Även 2015 var ett år med fler och dyrare skador än vad vi förväntade oss. Det är främst inom lantbruks- och villamarknaden som skadekostnaderna skenat i väg. Orsaken till detta beror i huvudsak på att lantbrukskunderna och villakunderna drabbats av onormalt många och omfattande bränder. Detta har medfört att resultatet i försäkringsrörelsen visar ett negativt resultat på 4 Mkr.

En fråga vi ställt oss är om vi kan se någon trend i ökningen av skadekostnaderna, eftersom även 2014 var hårt skadedrabbat. Svaret är att vi ännu inte kan se någon sådan trend, utan det tycks mer vara slumpmässigt. Vi fortsätter att jobba mycket med skadeförebyggande åtgärder och vi kommer med tiden att se om det är rätt satsning. I vilket fall som helst, så är kunderna mycket nöjda

med den satsningen. Jag kan också i detta sammanhang nämna att 2016 inleddes med en stor brand i Arvika. Branden orsakade stora materiella skador, kanske de största i bolagets 173-åriga historia. Bolagets eget kontor blev totalförstört och det blev en utmaning att snabbt hitta nya lokaler och att få igång verksamheten igen, så att vår personal kunde fortsätta att hjälpa våra kunder i Arvika med omnejd. Men hårdast drabbades alla de som bodde i fastigheten och som miste sina hem och fick sina tillhörigheter förstörda.

Kapitalförvaltningen har gått bättre än förväntat. Trots en svajig börs och negativa räntor så uppgår resultatet i kapitalförvaltningen till 77 Mkr. Det som gått särskilt bra är placeringarna i fastigheter och i Länsförsäkringar AB.

Länsförsäkringar Värmland fortsätter att växa på marknaden. T.ex. ökade antalet försäkringar inom området sakförsäkring med drygt 4 000 st.

Även bankverksamheten hade en kraftig tillväxt.

Att bolaget haft stora marknadsframgångar under de senaste 5-6 åren råder det ingen tvekan om. Orsaken till det tror jag beror på att vi dels har konkurrenskraftiga försäkringspremier och banktjänster samt dels på att vi jobbar så lokalt som vi gör.

Affärsvolymen i banken ökade med hela 16 procent och uppgår nu till 4,5 Mdr. Antal bankkunder i Värmland uppgår per årsskiftet till 12 500 st. Under 2016 fyller banken 20 år. Tillväxten och kundtillströmningen under dessa år, tycker jag är ett bra kvitto på att vi i länsförsäkringsgruppen tog ett klokt beslut då vi för 20 år sedan startade bankverksamheten

Att bolaget haft stora marknadsframgångar under de senaste 5-6 åren råder det ingen tvekan om. Orsaken till det tror jag beror på att vi dels har konkurrenskraftiga försäkringspremier och banktjänster samt dels på att vi jobbar så lokalt som vi gör. Länsförsäkringar Värmland är ju ett av Värmlands äldsta företag och som ägs av de värmländska kunderna.

Om vi tar och tittar framåt, så har vi stora utmaningar framför oss. Om vi börjar med det nya regelverket som trädde i kraft den 1 januari 2016 och som styr försäkringsverksamheten inom hela EU området, så har det nu börjat tillämpas. Det ställs betydligt större krav på t.ex. intern styrning och kontroll. Det ställs också betydligt större krav på kunskap, utbildning och erfarenhet på styrelseledamöter och personal i ledande befattningar. Detta visar sig tydligt när man tittar på dagordningar och agendor från styrelse- och ledningsmöten. De ökade kraven kan på sikt innebära att det kan bli en utmaning att hitta lämpliga personer som passar till sådana uppdrag och som är beredda att ta ansvar för verksamheten. Men, syftet med de nya reglerna är gott. Reglerna är till för att skydda försäkringstagarna och det kan vi ju inte ha något emot.

En annan utmaning är att balansera den digitala utvecklingen med den lokala verksamheten som vi bedriver idag. Jag tror att kunderna även i fortsättningen vill möta oss digitalt, men också att vi ska finnas nära till

hands om kunderna vill eller behöver träffa oss. Jag tror att det mesta kan digitaliseras, men inte vår lokala närvaro. Kunderna ska även i fortsättningen ha nära till oss, både fysiskt och per telefon. Jag ser inte digitaliseringen som ett hot, utan en möjlighet att ge våra värmländska kunder ett ännu större mervärde än vad de har idag. Eller, som en känd framtidsforskare sa, "Det som kan digitaliseras kommer att bli det, men lokal närvaro kan inte och kommer inte att digitaliseras".

Jag avslutar med att nämna något av det jag är mest nöjd med av det som hände under 2015.

Det görs årliga mätningar om hur nöjda kunderna är med försäkringsbolagen och med bankerna. I höstas när Svenskt Kvalitetsindex (SKI) presenterade resultatet av sin mätning, visade det sig att länsförsäkringsgruppen hade de mest nöjda försäkringskunderna i Sverige. När man sedan bryter ner detta resultat på lokal nivå, så hamnade Länsförsäkringar Värmland på andra plats, strax efter ett annat länsförsäkringsbolag. Även inom området privat bank, hamnade länsförsäkringsgruppen på första plats. Inom detta område har vi ännu inte något lokalt mätresultat. Detta är ett fint kvitto på att kunderna är nöjda med oss, men för den skull får vi inte slå oss till ro, utan det måste vara fullt fokus på kundperspektivet, i alla avseenden, för det är ju det vi är till för.

Karlstad 17 februari 2016

Ulf W Eriksson
Verkställande direktör

Förvaltningsberättelse

Styrelsen och verkställande direktören för Länsförsäkringar Värmland avger härmed årsredovisning och koncernredovisning för 2015, bolagets 173:e verksamhetsår.

VERKSAMHET

Länsförsäkringar Värmland har sitt verksamhetsområde i Värmlands län. Bolaget erbjuder företag, skogs- och lantbruk samt privatpersoner skade- och livförsäkringar och banktjänster. Bolaget är marknadsledande på ett flertal områden. Bolaget är även delaktig i olika gemensamma återförsäkringsaffärer inom länsförsäkringsgruppen och i sockenbolagen.

Förutom verksamhet där Länsförsäkringar Värmland har egen konces-

sion erbjuder bolaget försäkring inom såväl skade- som livförsäkringsområdet samt bank- och fondtjänster genom avtal med Länsförsäkringar AB och dess helägda dotterbolag. För de förmedlade affärerna har bolaget ansvaret för kundrelationerna och kreditkvalitén.

ORGANISATION OCH STRUKTUR

Länsförsäkringar Värmland ingår som ett av 23 lokala och kundägda länsförsäkringsbolag i länsförsäkringsgruppen. Gemensamt äger gruppen Läns-

försäkringar AB.

Bolaget är ett ömsesidigt skadeförsäkringsbolag, vilket betyder att ägarna utgörs av bolagets skadeförsäkringstagare. Dessa har inflytande över verksamheten och väljer fullmäktigeledamöter som ska företräda dem på bolagsstämman. Bolagsstämman utser bolagets styrelse som består av sex ledamöter. Därutöver ingår vd och två personalrepresentanter i styrelsen.

TOTAL AFFÄRSVOLYM

Den totala volymen för bolagets affärer fördelar sig enligt nedan, Mkr:

Skadeförsäkring	2015	2014	Livförsäkring	2015	2014
<i>Direkt försäkring:</i>					
Premieinkomst	564	534	Premieinkomst	115	135
<i>Mottagen återförsäkring:</i>					
Premieinkomst	40	103	<i>Finansiella tjänster</i>		
			Bank, inlåning	1 237	1 129
			Bank, utlåning	2 863	2 452
			Fond (marknadsvärde)	142	116

Marknadsandelar i % för Länsförsäkringar Värmland enligt nedan:

Sakförsäkringsprodukter	Marknadsandel Värmland %
Hemförsäkring	29,7 *
Villa/villahemförsäkring	33,0 *
Fritidshusförsäkring	49,9 *
Privatmotor	35,2 **
Företagsförsäkring	27,7 ***
Företagsmotor	44,9 *
Lantbrukshushåll	59,9 *
Lantbruksmotor	73,1 *

* Andel av antal försäkringar. ** Andel av antal personbilar. *** Andel av premie

MARKNAD

Privat och lantbruk

Skadeförsäkring

Antalet privatförsäkringar ökade med 3 858 (4 104) st under 2015. Beståndet uppgick vid årsskiftet till 132 234 st försäkringar. Totalt såldes 31 693 (29 647) st privatförsäkringar. Antalet helkunder ökade med 269 (270) st.

Antalet lantbruksförsäkringar minskade med 69 st. Totalt har bolaget 10 598 st lantbruksförsäkringar.

Antalet helkunder på lantbruk ökade med 12 (23) st under 2015.

Bank

Bankens totala affärsvolym uppgick vid årsskiftet till 4 465 Mkr (3 856) Mkr. Ökningen under året blev 609 Mkr, +16% (+13 %).

Antalet kunder har under året ökat med 848 och var 12 486 (11 638) vid årsskiftet.

Företag

Skadeförsäkring

Antalet företagsförsäkringar har ökat under året med 30 st (23) och är totalt 8 043 st. Totalt inbetald premie för egen- och motor blev 199 (193) Mkr, vilket är ökning med 6 Mkr mot tidigare år. Ökningen är främst inom motorförsäkring.

Liv- och pensionsförsäkring

Försäljningen uppgick till 169 (169) Mkr mätt i försäljningsvärde.

Premieinkomsten uppgick till 115 (135) Mkr. Länsförsäkringar Liv Gamla Tradförvaltnings konsolidering är vid årets utgång 120%, Nya Tradlivförvaltningen 114% och solvensen 128 %. Återbäringsräntan har under året varit 2 % i Gamla Tradliv och 10% i Nya Tradliv.

Antalet försäkringar är 29 271 (39 226) st. Tillsammans fanns ett sammanlagt värde på dessa försäkringar med 3 020 Mkr. Marknadsandelen är oförändrad på ca 10%.

SKADOR

Motorförsäkring

Skadekostnaden brutto för 2015 års skade- årgång blev 20,6 Mkr lägre än för 2014.

Kostnaden för storskador (över 0,4 Mkr) var år 2015 ca 11,3 (14,4) Mkr.

Antalet storskador ökade till 14 (13) st.

Totalt ökade antalet skador (inklusive efteranmälda skador) med 1 263 st.

År 2015 anmäldes 360 (320) st personskador i följd av trafik.

Övriga skadeförsäkringar

Skadekostnaden brutto för 2015 års skade- årgång blev 11,1 Mkr högre än för 2014.

Kostnaden för storskador (över 0,5 Mkr) var 2015 ca 104,4 (65,4) Mkr. Antalet storskador ökade till 40 (36) st.

Bolaget har återförsäkrat sig med ett själv- behåll på 7,5 Mkr. Under år 2015 var det 3 skador som nådde upp till bolagets själv- behåll.

Totalt

Under 2015 anmäldes totalt 14 294 motorskador (13 031) och 9 293 kombi- nerade skador (9 853) eller sammanlagt 23 587 (22 884) st.

Reservavveckling

Under 2015 har skador tillhörande år 2014 och tidigare reglerats med ett utfall på netto -14,1 (-10,4) Mkr.

DRIFTKOSTNADER

Driftkostnader i direkt försäkring, d.v.s. alla kostnader för främst anskaffning och administration minskat med omkostnads- bidrag för gemensam affär framgår av not 7. Driftkostnaderna i direkt försäkring utgjorde 18,6 (23,6) procent av premieintäkter för egen räkning. Driftkostnaderna för direkt försäkring uppgår till 92,8 (93,8) Mkr. Löner och ersättningar till bolagets med- arbetare och ombud samt uppgift om med- elantal anställda och sjukfrånvaro redovisas i not 29.

KAPITALFÖRVALTNING

Marknadsvärdet på koncernens placeringstillgångar uppgick vid verksamhetsårets slut till 2 306,6 (2 155,1) Mkr enligt följande struktur.

Placerings- tillgångar	Marknadsvärde 2014-12-31		Netto- placering	Värde- förändring	Marknadsvärde 2015-12-31		Direkt avkastning		Total avkastning	
	Mkr	%			Mkr	%	Mkr	%	Mkr	%
Fastigheter	235,2	11	6,1	2,9	244,2	11	9,0	3,8	11,9	5,1
Aktier										
- Svenska	213,0	10	-13,2	33,5	233,3	10	1,1	0,5	34,6	16,2
- Utländska	138,8	6	-1,5	8,3	145,6	6	0	0	8,3	6,0
- Länsförsäk. AB	375,2	18	13,4	29,1	417,7	18	0	0	29,1	7,8
Räntebärande placeringar	1 192,9	55	76,4	-3,5	1 265,8	55	4,3	0,3	0,8	0,1
Summa	2 155,1	100	81,2	70,3	2 306,6	100	14,4	0,6	84,7	3,9

Bolagets aktier i Länsförsäkringar AB är substansvärderade och marknadsvärden enligt ovan är substansvärden per 2015-09-30 och 2014-09-30.

VÄSENTLIGA HÄNDELSE EFTER

RÄKENSKAPSÅRETS SLUT

En inträffad brand i början av år 2016 kan vara en av bolagets största skador.

RESULTAT

Årets resultat i koncernen före dispositioner och skatt uppgick till 70,5 (115,0) Mkr och efter dispositioner och skatt till 54,6 (88,1) Mkr.

Försäkringsrörelsens tekniska resultat uppgick till -5,0 (12,7) Mkr.

VÄSENTLIGA RISKER OCH OSÄKERHETSFAKTORER SOM BOLAGET STÅR INFÖR

Försäkringsrisker

Bolagets riskportfölj i direkt affär bedöms vara väl balanserad. Den genomsnittliga skadeprocenten för egen räkning på 73 (73) procent under senaste 5-årsperiod återspeglar försäkringsrisken.

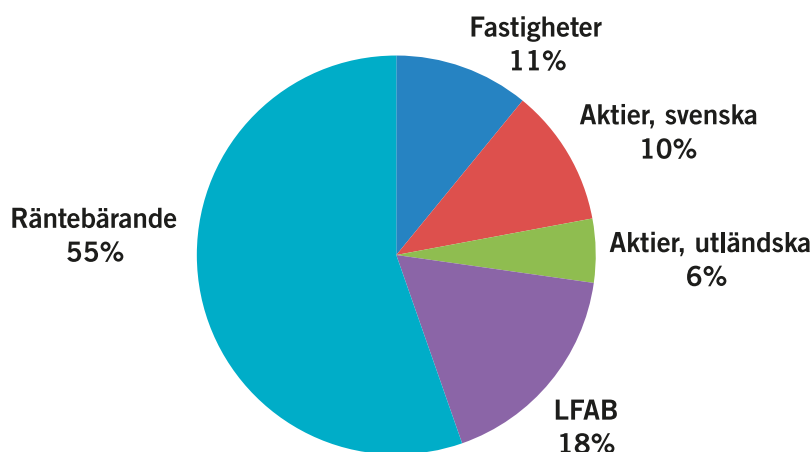
Den mottagna affären innehåller huvudsakligen svensk affär. Premieinkomsten uppgick under verksamhetsåret till 40,3 (102,7) Mkr eller 7,2 (19,2) procent av premieinkomsten i direkt försäkring.

Finansiella risker

I kapitalförvaltningen har vi definierat placeringsrisker bestående av fastighetsrisk, aktiekursrisk, valutarisk samt ränterisk.

Totalavkastningstabellen ovan visar översiktligt hur placeringstillgångarna fördelar sig på olika tillgångsslag samt deras avkastning.

Placeringsstruktur, totalt 2 306,5 (2 155,1) Mkr

I not 2 lämnas en mer ingående redogörelse över bolagets risker och riskhantering.

INFORMATION OM ICKE-FINANSIELLA RESULTATINDIKATIONER

Dotterbolag

Länsförsäkringar Värmland äger samtliga aktier i Länsförsäkringar Värmland Fastigheter AB samt en procents ägarandel i Länsförsäkringar Värmland Fastigheter

HB. Länsförsäkringar Värmland Fastigheter AB har 99 procent ägarandel i Länsförsäkringar Värmland Fastigheter HB enligt not 15. Länsförsäkringar Värmland äger samtliga aktier i Länsförsäkringar Värmland Aktieförvaltning AB, i bolaget förvaltas ägandet i Fastighetsbolaget Humlegården.

Koncernen

Koncernen består av moderbolaget Länsförsäkringar Värmland (573201-8329) samt dotterbolagen Länsförsäkringar Värmland Fastigheter AB (556230-0292), Länsförsäkringar Värmland Fastigheter HB (916911-5509) och Länsförsäkringar Värmland Aktieförvaltning AB (556763-7250).

Koncernredovisningen är upprättad enligt förvärvsmetoden. Koncernens fria kapital inklusive årets resultat uppgår till 624 471 Kkr.

FÖRSLAG TILL VINSTDISPOSITION I MODERBOLAGET

Föregående års vinst har i enlighet med bolagsstämans beslut överförts till balanserade vinstmedel.

Styrelsen och verkställande direktören föreslår bolagsstämman besluta att årets vinst, kronor 36 837 304 jämte balanserad vinst, kronor 503 156 173 totalt kronor 539 993 477 överförs i ny räkning.

Karlstad den 11 mars 2016

Patrik Sandin
Ordförande

Erik Eriksson
Vice ordförande

Anders Folkesson

Eva Julin Dombrowe

Christina Lundqvist Viklund

Victoria Svanberg

Jan Ingman
Personalrepresentant

Ulf W Eriksson
Verkst.direktör

Sara Johnson
Personalrepresentant

Min revisionsberättelse har avgivits den 11 mars 2016.

Michael Lindengren
Aukt revisor

Femårsöversikt

Resultat och konsolidering m m (Mkr)

	2015	2014	2013	2012	2011
RESULTAT					
Premieintäkt f e r	537,8	490,2	470,0	437,2	415,0
Kapitalavkastning i försäkringsrörelsen	7,5	7,6	12,1	13,1	16,1
Försäkringssättningar f e r	-456,5	-388,6	-337,5	-324,6	-291,0
Driftkostnader f e r	-92,8	-93,8	-92,1	-79,1	-77,5
Tekniskt resultat i skadeförsäkringsrörelsen	-4,0	15,4	52,5	46,6	62,6
Övriga tekniska intäkter och kostnader	-0,9	-2,6	-2,5	-0,4	0,3
Finansrörelsens resultat	77,2	111,4	79,5	57,8	7,7
Förmedlad affär	-1,8	-9,2	-17,1	-11,7	-7,2
Resultat före dispositioner och skatt	70,5	115,0	112,4	92,3	63,4

Årets resultat	54,5	88,1	84,7	101,3	45,9
-----------------------	-------------	-------------	-------------	--------------	-------------

Kalkylräntesats, sjuk- och olycksfall samt trafik	1,5%	2,0%	2,3%	2,5%	3,3%
Kalkylräntesats, övrig affär	0,1%	0,5%	1,4%	1,6%	2,1%

EKONOMISK STÄLLNING

Placeringstillgångar, verkligt värde	2 306,6	2 155,0	1 825,6	1 676,8	1 602,2
Premieinkomst f e r	553,7	507,3	484,8	444,7	431,3
Försäkringstekniska avsättningar f e r	1 077,2	1 004,3	742,7	695,2	657,3

Konsolideringskapital

Eget kapital	1 058,7	1 008,6	924,6	863,9	739,7
Uppskjuten skatt	235,3	223,9	204,4	160,6	200,5
	1 294,0	1 232,5	1 129,0	1 024,5	940,2
Konsolideringsgrad	234%	243%	233%	230%	218%
Soliditet	120%	123%	152%	147%	143%
Kapitalbas	1 083,4	1 044,3	949,8	873,9	837,3
Erforderlig solvensmarginal	120,4	111,0	96,0	87,0	89,4

NYCKELTAL

Försäkringsrörelsen

Skadeprocent f e r	85%	79%	72%	74%	70%
Driftkostnadsprocent f e r	17%	19%	20%	18%	19%
Totalkostnadsprocent f e r	102%	98%	91%	92%	89%

Direkt affär

Skadeprocent f e r	85%	75%	63%	73%	70%
Driftkostnadsprocent f e r	19%	24%	21%	20%	21%
Totalkostnadsprocent f e r	104%	99%	84%	93%	91%

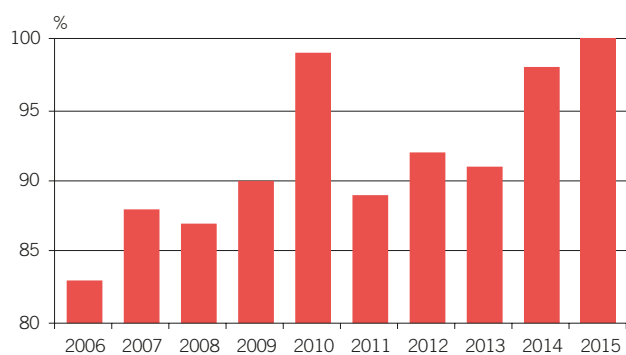
Kapitalförvaltningen

Direktavkastning	0,6%	0,9%	1,1%	2,5%	2,5%
Totalavkastning	3,7%	6,5%	5,5%	1,7%	1,7%

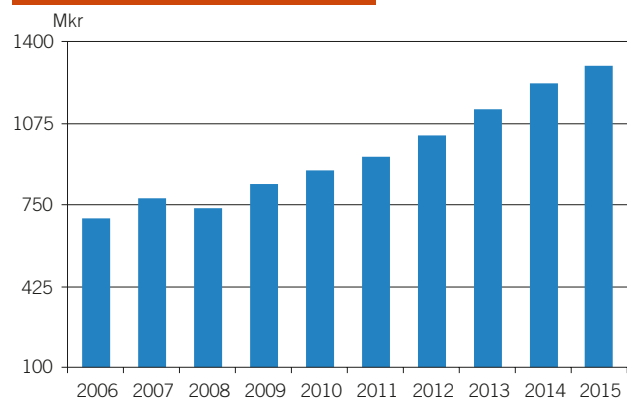

Putte i parken, Mariebergsskogen

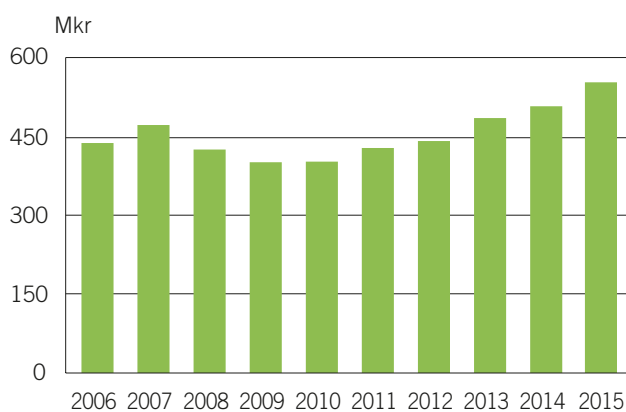
TOTALKOSTNADSPROCENT

KONSOLIDERINGSKAPITAL

PREMIEINKOMSTER F E R

KONSOLIDERINGSGRAD

Resultaträkning

Teknisk redovisning av skadeförsäkringsrörelsen (Kkr)

	Not	Koncern		Moderbolag	
		2015	2014	2015	2014
Premieintäkter f e r					
Premieinkomst	4	603 094	636 973	603 094	636 973
Premier för avgiven återförsäkring		-49 388	-129 713	-49 388	-129 713
Förändring i avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker		-15 918	-17 091	-15 918	-17 091
		537 788	490 169	537 788	490 169
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen	5	7 561	7 560	7 651	7 560
Försäkringsärsättningar f e r					
<i>Utbetalda försäkringsärsättningar</i>					
Före avgiven återförsäkring	6	-440 849	-373 022	-440 849	-373 022
Återförsäkrarens andel	6	47 295	1 871	47 295	1 871
<i>Förändring i avsättning för oreglerade skador f e r</i>					
Före avgiven återförsäkring		-53 057	-135 553	-53 057	-135 553
Återförsäkrarens andel		-9 951	118 046	-9 951	118 046
		-456 562	-388 658	-456 562	-388 658
Driftkostnader f e r	7	-92 825	-93 766	-92 825	-93 766
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat		-4 038	15 305	-4 038	15 305
Övriga tekniska kostnader	8	-937	-2 566	-937	-2 566
Resultat efter övriga tekniska kostnader		-4 975	12 739	-4 975	12 739

Icke-teknisk redovisning (Kkr)

	Not	Koncern		Moderbolag	
		2015	2014	2015	2014
Finansrörelsen					
Kapitalavkastning, intäkter	9, 11	29 984	32 504	7 389	10 299
Orealiserade vinster på placeringstillgångar	10, 11	75 407	103 318	47 891	83 942
Kapitalavkastning, kostnader	9, 11	-15 581	-14 880	-1 762	-1 845
Orealiserade förluster på placeringstillgångar	10, 11	-5 043	-1 949	-5 043	-1 949
Kapitalavkastning överförd till skadeförsäkringsrörelsen	5	-7 561	-7 560	-7 561	-7 560
Finansrörelsens resultat		77 206	111 433	40 914	82 887
Förmedlad affär					
Intäkter	12	25 558	18 838	25 558	18 838
Kostnader	12	-27 307	-27 984	-27 307	-27 984
Resultat förmedlad affär		-1 749	-9 146	-1 749	-9 146
Resultat före bokslutsdispositioner och skatt		70 482	115 026	34 190	86 480
Bokslutsdispositioner					
Förändring säkerhetsreserv		-	-	0	0
Förändring periodiseringsfond		-	-	13 500	11 000
Resultat före skatt		70 482	115 026	47 690	97 480
Skatt på årets resultat	13	-15 915	-26 905	-10 853	-23 048
ÅRETS RESULTAT		54 567	88 121	36 837	74 432
Rapport över totalresultatet för koncernen					
Årets resultat		54 567	88 121	36 837	74 432
Övrigt totalresultat:					
<i>Poster som inte ska omklassificeras till resultaträkningen</i>					
Resultat vid omvärdering av rörelsefastigheter		9 023	4 911	-	-
Skatt hänförlig till komponenter avseende övrigt totalresultat		-1 985	-1 080	-	-
Summa övrigt totalresultat för perioden, netto efter skatt		7 038	3 831	-	-
Totalresultat för året		61 605	91 952	36 837	74 432

Resultatanalys

Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat, moderbolag (Kkr)

DIREKT FÖRSÄKRING AV SVENSKA RISKER

Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat	Totalt 2015	Sjuk och olycks- fall	Hem Villa Fritidsh.	Lantbruk Företag Fastighet	Motor- fordon	Trafik	S:a dir. förs. sv. risker	Mott. återför- säkring
Premieintäkt f e r (not 1)	537 788	10 595	100 698	144 135	146 641	95 481	497 550	40 238
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen	7 561	914	109	144	99	6 050	7 316	245
Försäkringsersättningar f e r (not 2)	-456 562	-20 604	-110 081	-103 545	-121 933	-66 202	-422 365	-34 197
Driftkostnad f e r	-92 825	-1 880	-18 070	-28 013	-27 188	-17 514	-92 665	-160
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat	-4 038	-10 975	-27 344	12 721	-2 381	17 815	-10 165	6 127
Avvecklingsresultat								
Avvecklingsresultat, brutto	-26 314	-2 130	-6 874	-13 252	-1 653	-5 924	-29 833	3 519
Återförsäkrares andel	12 248	2 046	3 860	4 287	0	2 055	12 248	-
Avvecklingsresultat f e r	-14 066	-84	-3 014	-8 965	-1 653	-3 869	-17 585	3 519
Försäkringstekniska avsättningar, före avgiven återförsäkring								
Ej intjänade premier och kvardröjande risker	252 094	6 083	53 183	69 206	73 336	50 158	251 966	128
Oreglerade skador	1 079 709	73 301	69 528	108 298	27 384	477 939	756 450	323 259
Summa försäkringstekniska avsättningar, före avgiven återförsäkring	1 331 803	79 384	122 711	177 504	100 720	528 097	1 008 416	323 387
Återförsäkrares andel av försäkrings- tekniska avsättningar								
Oreglerade skador	254 583	10 996	6 526	28 852	0	208 209	254 583	-

NOTER TILL RESULTATANALYS (Kkr)

NOT 1

Premieintäkt f e r	537 788	10 595	100 698	144 135	146 641	95 481	497 550	40 238
Premieinkomst före avgiven återförsäkring	603 094	12 693	108 785	176 889	156 360	108 038	562 765	40 329
Premier för avgiven återförsäkring	-49 388	-1 070	-5 145	-30 328	-2 535	-10 310	-49 388	0
Förändring i avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker	-15 918	-1 028	-2 942	-2 426	-7 184	-2 247	-15 827	-91

NOT 2

Försäkringsersättningar f e r	-456 562	-20 605	-110 081	-103 545	-121 933	-66 202	-422 366	-34 196
Utbetalda försäkringsersättningar f e r	-393 554	-11 422	-100 138	-86 921	-115 688	-44 143	-358 312	-35 242
Före avgiven återförsäkring	-440 849	-14 879	-111 049	-108 096	-115 688	-55 895	-405 607	-35 242
Återförsäkrares andel	47 295	3 457	10 911	21 175	0	11 752	47 295	0
Förändring i avsättning för oreglerade skador f e r	-63 008	-9 183	-9 943	-16 624	-6 245	-22 059	-64 054	1 046
Före avgiven återförsäkring	-53 057	-2 132	-13 217	-11 070	-6 245	-21 439	-54 103	1 046
Återförsäkrares andel	-9 951	-7 051	3 274	-5 554	0	-620	-9 951	0

Balansräkning

Tillgångar (Kkr)

	Not	Koncern		Moderbolag	
		2015	2014	2015	2014
Placeringstillgångar					
<i>Byggnader och mark</i>					
Förvaltningsfastighet	14	105 255	102 255	314	314
Rörelsefastigheter	14	139 000	133 000	-	-
Aktier och andelar i koncernföretag	15	-	-	10 063	10 063
Lån till koncernföretag		-	-	105 964	106 431
<i>Andra finansiella tillgångar</i>					
Aktier och andelar	16,17	796 641	726 809	747 046	686 825
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	16,17	554 713	658 193	554 713	658 193
		1 595 609	1 620 257	1 418 100	1 461 826
Återförsäkrares andel av försäkringstekniska avsättningar					
Oreglerade skador	24	254 583	268 750	254 583	268 750
Fordringar					
Fordringar avseende direkt försäkring	18	181 446	195 108	181 446	195 108
Fordringar avseende återförsäkring		17 561	8 226	17 561	8 226
Övriga fordringar	19	28 008	28 133	27 488	27 929
		227 015	231 467	226 495	231 263
Andra tillgångar					
Materiella tillgångar	20	2 229	1 705	2 192	1 653
Kassa och bank		711 008	534 744	675 362	509 770
		713 237	536 449	677 554	511 423
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter					
Upplupna ränte- och hyresintäkter	21	0	363	0	363
Förutbetalda anskaffningskostnader	22	14 983	14 075	14 983	14 074
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		6 702	5 662	6 280	5 274
		21 685	20 100	21 263	19 711
SUMMA TILLGÅNGAR		2 812 129	2 677 023	2 597 995	2 492 973

Balansräkning

Eget kapital och skulder (Kkr)

	Not	Koncern		Moderbolag	
		2015	2014	2015	2014
Eget kapital					
Reserver		434 231	436 136	11 371	11 371
Balanserad vinst		624 471	572 426	539 993	503 156
		1 058 702	1 008 562	551 364	514 527
Obeskattade reserver					
Säkerhetsreserv		-	-	467 188	467 188
Periodiseringsfond		-	-	20 000	33 500
				487 188	500 688
Försäkringstekniska avsättningar					
Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker	23	252 094	236 176	252 094	236 176
Avsättning för oreglerade skador	24	1 079 709	1 036 887	1 079 709	1 036 887
		1 331 803	1 273 063	1 331 803	1 273 063
Avsättning för andra risker och kostnader					
Avsättning för pension och liknande förpliktelser	25	8 900	9 300	8 900	9 300
		8 900	9 300	8 900	9 300
Skulder					
Aktuell skatt	26	1 572	587	0	0
Uppskjuten skatt	26	235 326	223 927	85 169	75 655
Skulder avseende direkt försäkring		328	494	328	495
Skulder avseende återförsäkring		18 505	9 398	18 505	9 398
Skulder till kreditinstitut		38 450	38 450	-	-
Övriga skulder	27	24 644	24 104	24 518	24 104
		318 825	296 960	128 520	109 652
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter					
Förutbetalda premier		66 042	61 796	66 042	61 796
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		27 857	27 342	24 178	23 947
		93 899	89 138	90 220	85 743
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		2 812 129	2 677 023	2 597 995	2 492 973

Poster inom linjen

I) Panter och därmed jämförliga säkerheter ställda för egna skulder och för såsom avsättningar redovisade förpliktelser.	1 057 283	1 363 130	1 057 283	1 363 130
II) Övriga ställda panter och jämförliga säkerheter.	100 050	100 050		
III) Ansvarsförbindelser				
Ansvar som bolagsman i Länsförsäkringar				
Värmland Fastigheter HB	2 284	2 008	2 284	2 008

Bolaget har ansvar för kreditförluster (LF Bank) upp till 80 procent av konstaterade förluster, dock högst vad som motsvarar bolagets samtliga framtida provisionersättningar.

Bolaget följer av trafikskadelagen och trafikförsäkringsförordningen att försäkringsbolag som meddelar trafikförsäkring är skyldiga att vara medlemmar i TFF, Trafikförsäkringsföreningen. Medlemsbolagen har ett solidariskt ansvar att finansiera verksamheten och skulle kunna innebära ytterligare kostnader i det fall något annat medlemsbolag inte kan fullgöra sina egna förpliktelser.

Förändringar i eget kapital

Sammandrag av förändringar i eget kapital för koncernen (Kkr)

	Reserver	Balanserad vinst	Summa eget kapital
Ingående eget kapital 2014-01-01	440 522	484 137	924 659
Årets resultat 2014		88 121	88 121
Förändring av bundna reserver	-6 942		-6 942
Förändring av omvärderingsposter		-1 107	
Övrigt totalresultat			
Vinster vid omvärdering av byggnader och mark	4 911		4 911
Skatteeffekt av ovan	-1 080		-1 080
Summa övrigt totalresultat	3 831		3 831
Summa totalresultat	3 831	88 121	91 952
Utgående eget kapital 2014-12-31	437 411	571 151	1 008 562
Ingående eget kapital 2015-01-01	437 411	571 151	1 008 562
Årets resultat 2015		54 568	54 567
Förändring av bundna reserver	-10 218		-10 218
Förändring av omvärderingsposter		-1 247	
Övrigt totalresultat:			
Vinster vid omvärdering av byggnader och mark	9 023		9 023
Skatteeffekt av ovan	-1 985		-1 985
Summa övrigt totalresultat	7 038		7 038
Summa totalresultat	7 038	54 567	61 605
Utgående eget kapital 2015-12-31	434 231	624 471	1 058 702

Förändringar i eget kapital för moderbolaget

	Bundet eget kapital Reservfond	Fritt eget kapital Balanserat resultat	Eget kapital
2014-01-01	11 371	428 724	440 095
Resultat 2014		74 432	74 432
Resultat 2015		36 837	36 837
Utgående eget kapital 2015-12-31	11 371	539 993	551 364

Kassaflödesanalys

	Koncern		Moderbolag	
	2015	2014	2015	2014
Den löpande verksamheten				
Premieinbetalningar	592 574	628 455	592 574	628 455
Premieutbetalningar till återförsäkrare	-40 281	-127 755	-40 281	-127 755
Skadeutbetalningar	-440 849	-373 022	-440 849	-373 022
Skadeinbetalningar från återförsäkrare	37 960	9 392	37 960	9 392
Driftsutgifter	-78 674	-142 766	-78 674	-144 069
Övriga in- och utbetalningar	-4 747	226 025	-4 747	226 025
Betald skatt	2 114	-7 545	8 059	-4 624
Kassaflöde från den löpande verksamheten	68 097	212 784	74 343	214 402
Investeringsverksamheten				
Ränteinbetalningar	4 923	7 879	5 805	8 837
Erhållna utdelningar och hyresinbetalningar	25 061	24 625	1 584	1 410
Kapitalförvaltningskostnader	-15 581	-14 880	-1 762	-1 845
Nettoinvesteringar i:				
- finansiella placeringstillgångar	95 064	-229 339	86 104	-238 071
Lån till koncernföretag	0	0	466	1 260
Nettoinvestering i materiella tillgångar	-1 248	-743	-948	-487
Kassaflöde från investeringsverksamheten	108 167	-212 458	91 251	-228 896
Finansieringsverksamheten				
Lämnade koncernbidrag	0	0	0	0
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	0	0	0	0
Årets kassaflöde	176 264	326	165 592	-14 494
Likvida medel vid årets början	534 744	534 418	509 770	524 264
Årets kassaflöde	176 264	326	165 592	-14 494
Likvida medel vid årets slut	711 008	534 744	675 362	509 770

Noter till de finansiella rapporterna, kkr

NOT 1 REDOVISNINGSPRINCIPER

Denna årsredovisning avges per 31 december 2015 och avser Länsförsäkringar Värmland, ömsesidigt försäkringsbolag med organisationsnummer 573201-8329 och med säte i Karlstad. Adressen till huvudkontoret är Köpmannagatan 2 A i Karlstad.

Styrelsen har i februari godkänt denna årsredovisning för offentliggörande. Koncernens huvudsakliga verksamhet beskrivs i förvaltningsberättelsen.

GRUNDER FÖR UPPRÄTTANDET AV REDOVISNINGEN

Lagar och regler i koncernen

Koncernredovisningen har upprättats i enlighet med International Financial Reporting Standards (IFRS) och IFRIC-tolkningar sådana de antagits av EU. Vid upprättande har också svensk Lag om årsredovisning i försäkringsföretag (ÅRFL) samt Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om årsredovisning i försäkringsföretag, FFFS 2008:26 samt Rådet för finansiell rapportering, RFR, rekommendation RFR 1 kompletterande redovisningsregler för koncerner tillämpats.

Nya och ändrade redovisningsprinciper 2015

Under 2015 har inga förändringar av IFRS (eller IFRIC-tolkningar) eller redovisningsprinciper i övrigt haft någon väsentlig effekt på koncernens eller moderbolagets redovisning.

Nya standarder, ändringar och tolkningar av befintliga standarder som ännu inte har trätt i kraft och som inte har tillämpats av koncernen

Ett antal nya standarder och tolkningar träder ikraft för räkenskapsår som börjar efter 1 januari 2015 och har inte tillämpats vid upprättandet av denna finansiella rapport. Inga av dessa förväntas ha någon väsentlig inverkan på koncernens finansiella rapporter med undantag av de som följer nedan:

IFRS 9 "Finansiella instrument" hanterar klassificering, värdering och redovisning av finansiella tillgångar och skulder. Den fullständiga versionen av IFRS 9 gavs ut i juli 2014. Den kommer att ersätta IAS 39 som hanterar klassificering och värdering av finansiella instrument. IFRS 9 behåller en blandad värderingsansats men förenklar denna ansats i vissa avseenden. Det kommer att finnas 3 värderingskategorier för finansiella tillgångar, upplupet anskaffningsvärde, verkligt värde över övrigt totalresultat och verkligt värde över resultaträkningen. Hur ett instrument ska klassificeras beror på företagets affärsmodell och instrumentets karaktäristika. Investeringar i eget kapitalinstrument ska redovisas till verkligt värde över resultaträkningen men det finns även en möjlighet att vid första redovisningstillfället redovisa instrumentet till verkligt värde över övrigt totalresultat. Ingen omklassificering till resultaträkningen kommer då ske vid avyttring av instrumentet. IFRS 9 inför också en ny modell för beräkning av kreditförlustreserv som utgår från förväntade kreditförluster. För finansiella skulder så ändras inte klassificeringen och värderingen förutom i det fall då en skuld redovisas till verkligt värde över resultaträkningen baserat på verkligt värde alternativt. Värdeförändringar hänförliga till förändringar i egen kreditrisk ska då redovisas i övrigt totalresultat. Standarden ska tillämpas för räkenskapsår som påbörjas 1 januari 2018. Tidigare tillämpning är tillåten. Koncernen har ännu inte utvärderat effekterna av införandet av standarden

och standarden är ännu inte antagen av EU.

Inga andra av de IFRS eller IFRIC-tolkningar som ännu inte har trätt i kraft, väntas ha någon väsentlig inverkan på koncernen.

Resultatredovisning

Resultatet redovisas i två huvuddelar. Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat samt ytterligare ett icke-tekniskt resultat som omfattar den del av kapitalavkastningen som återstår efter överförd avkastning till försäkringsrörelsen. Kapitalavkastningen inkluderar orealiserade värdeförändringar.

Uppskattningar och bedömningar

Att upprätta de finansiella rapporterna fordrar att företagsledningen gör ett antal bedömningar och uppskattningar samt gör antaganden som påverkar tillämpningen av redovisningsprinciperna och de redovisade beloppen av tillgångar, skulder, intäkter och kostnader. Uppskattningar och bedömningar är baserade på historiska erfarenheter och ett antal andra faktorer som under rådande förhållanden synes vara rimliga. Resultatet används sedan bland annat för att bedöma de redovisade värdena på sådana tillgångar och skulder vars värde inte tydligt framgår från externa källor. Det verkliga utfallet kan avvika från de bedömningar och uppskattningar som gjorts. De antaganden som ligger till grund för uppskattningar och bedömningar ses över regelbundet. Förändringar i gällande bedömningar och uppskattningar redovisas i den period ändringen görs om ändringen endast påverkat denna period.

Bedömningar och uppskattningar som ligger till grund för redovisning och värdering av byggnader och mark samt försäkrings-tekniska avsättningar har betydande inverkan på de finansiella rapporterna. Upplysningar om värderingsmetod avseende byggnader och mark framgår av not 14. Värdering av avsättningarna behandlas i nedanstående avsnitt om redovisning av försäkringsavtal samt i not 2 där upplysningar om risker i verksamheten lämnas.

KONSOLIDERINGSPRINCIPER

Dotterbolag

Dotterbolag är företag som står under ett bestämmande inflytande från moderbolaget. Bestämmande inflytande innebär direkt eller indirekt en rätt att utforma ett företags finansiella och operativa strategier i syfte att få ekonomiska fördelar. Vid bedömningen om ett bestämmande inflytande föreligger, beaktas potentiella röstberättigande aktier som utan dröjsmål kan utnyttjas eller konverteras. Dotterbolag redovisas enligt förvärvsmetoden.

Transaktioner som elimineras vid konsolidering

Koncerninterna fordringar och skulder, intäkter eller kostnader och orealiserade vinster eller förluster som uppkommer från interna transaktioner mellan koncernföretag, elimineras i sin helhet vid upprättandet av koncernredovisningen.

INTÄKTER OCH KOSTNADER

Intäkter för förmedling av bank- och fondtjänster

Bolaget förmedlar ett brett utbud av försäkring inom livområdet samt bank- och fondtjänster genom avtal med Länsförsäkringar AB och dess helägda dotterbolag. För de förmedlade affärerna har bolaget

ansvaret för kundrelationerna och får ersättning för detta. Intäkterna redovisas i det icke-tekniska resultatet under Övriga intäkter och kostnader.

Löpande om den provisionsgrundande försäljningen har skett eller den provisionsgrundande tjänsten är utförd och om övriga avtalsvillkor för provisionen är uppfylla.

Driftkostnader

Driftkostnader i försäkringsrörelsen redovisas funktionsuppdelade som anskaffningskostnader, administrationskostnader samt skaderegleringskostnader. Driftkostnader för skadereglering redovisas som en del av resultaträkningens försäkringsersättningar. Driftkostnader för kapitalavkastning redovisas under icke tekniskt resultat som Kapitalavkastning kostnader. Under Icke tekniskt resultat redovisas även driftkostnader för förmedlad affär som Övriga intäkter och kostnader.

FINANSIELLA INSTRUMENT

a) Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde med värdeförändringarna redovisade över resultaträkningen

Länsförsäkringar Värmland förvaltar och utvärderar alltid resultatet av samtliga placeringstillgångar (aktier, obligationer och fastigheter) på basis av verkligt värde förutom när verkligt värde inte kan fastställas på ett tillförlitligt sätt. I uppföljningen av kapitalförvaltningens resultat är fokus främst riktat på nyckeltalet totalavkastning. I detta mått inkluderas såväl realiserade som orealiserade resultat (förutom i de fåtal fall när verkligt värde inte kan fastställas på ett tillförlitligt sätt). Detta innebär att även placeringar i noterade aktier såsom t.ex. Länsförsäkringar AB ingår i denna utvärdering. Med grund i ovan redovisas därför aktier som identifieras till verkligt värde med värdeförändringarna redovisade över resultaträkningen.

b) Låne- och kundfordringar

Lånefordringar och kundfordringar är finansiella tillgångar som inte är derivat, som har fastställda eller fastställbara betalningar och som inte är noterade på en aktiv marknad. Dessa tillgångar värderas till upplupet anskaffningsvärde. Upplupet anskaffningsvärde bestäms utifrån den effektivränta som beräknades vid anskaffningstidpunkten. Kund- och lånefordran redovisas till det belopp som beräknas inflyta, dvs. efter avdrag för osäkra fordringar. I koncernen utgörs dessa av fordringar och likvida medel.

c) Redovisning av finansiella instrument

Finansiella tillgångar eller skulder tas upp i balansräkningen när bolaget blir part enligt instrumentets avtalsmässiga villkor (affärsdagsredovisning). Kundfordringar tas upp i balansräkningen när de faktureras. Leverantörsskulder tas upp när faktura mottagits. Andra skulder tas upp när motparten har presterat och en avtalsenlig skyldighet att betala föreligger (även om faktura ännu inte mottagits). Finansiella tillgångar tas bort från balansräkningen när förpliktelser i avtalet fullgörs eller på annat sätt utsläcks. Detsamma gäller för delar av finansiella skulder.

Finansiella tillgångar och skulder presenteras brutto i balansräkningen om det inte finns en legal rätt och en avsikt att reglera mellanhanden netto.

För alla räntebärande instrument (även de som värderas till verk-

ligt värde) redovisas ränteintäkter och räntekostnader med tillämpning av effektivräntemetoden. Upplupen ränta på räntebärande tillgångar och skulder redovisas på särskild rad i balansräkningen som upplupen ränteintäkt eller räntekostnad, separat från tillgången eller skulden som räntan belöper på.

Finansiella instrument redovisas initialt till anskaffningsvärde. Anskaffningsvärde för finansiella instrument som klassificeras som finansiella tillgångar redovisade till verkligt värde via resultaträkningen består av verkligt värde exklusive transaktionskostnader. Transaktionskostnader (till exempel courtage) för dessa instrument kostnadsförs direkt som kapitalförvaltningskostnader. För övriga finansiella instrument motsvarar anskaffningsvärdet instrumentets verkliga värde inklusive transaktionskostnader.

Efter anskaffningstillfället beror redovisning och värdering av finansiella instrument av hur de har klassificerats enligt nedan. För redovisade värden med uppdelning på värdekategori se not 17.

Redovisning av kapitalavkastning

Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen

Den totala kapitalavkastningen redovisas i det icke-tekniska resultatet. En del av den totala kapitalavkastningen förs till tekniskt resultat för försäkringsrörelsen baserat på försäkringsrörelsens genomsnittliga försäkringstekniska avsättningar för egen räkning. Den överförda kapitalavkastningen har beräknats på halva premieintäkten f. e. r. och på medelvärdet av in- och utgående avsättningar för oreglerade skador f. e. r. under året. Som räntesats gällande trafik- och olycksfallsaffären tillämpas medelvärdet av räntan på 7-åriga svenska statsobligationer över åren 2011-2015. Det innebär för räkenskapsåret att en räntesats på 1,25 procent har tillämpats.

Nedskrivning av finansiella tillgångar redovisade till upplupet anskaffningsvärde

En bedömning görs per varje balansdag om det finns objektiva bevis för att en finansiell tillgång eller grupp av tillgångar förlorat i värde. Om en finansiell tillgång eller grupp av tillgångar har förlorat i värde görs nedskrivning bara om det finns objektiva belägg att de förlorat i värde som resultat av en eller flera händelser som inträffat.

Andra finansiella skulder

Andra finansiella skulder värderas till verkligt värde inklusive transaktionskostnader och i efterföljande perioder upplupet anskaffningsvärde bestäms.

Värderingsprinciper

Verkligt värde definieras enligt IFRS 13 till det pris som vid värderingstidpunkten skulle erhållits vid försäljning av en tillgång eller betalats vid en överlåtelse av en skuld genom en ordnad transaktion mellan marknadsaktörer.

Verkligt värde på finansiella tillgångar, som är noterade på en aktiv marknad, motsvaras av tillgångens noterade köpkurs på balansdagen utan avdrag för framtida transaktionskostnader. Sådana instrument återfinns på balansposterna Aktier och andelar, Obligationer och andra räntebärande värdepapper. Verkligt värde på noterade finansiella tillgångar fastställs genom att använda värderingstekniker, till exempel nyligen genomförda transaktioner, pris på liknande instrument och diskonterade kassaflöden, se not 17.

Bolagets aktieinnehav i Länsförsäkringar AB har värderats till verkligt värde på basis av aktiernas substansvärde. Eftersom aktierna innehas med hembudsförbehåll, enligt vilket aktierna i första hand måste erbjudas de övriga ägarna till ett pris som motsvarar substansvärdet, så utgör substansvärdet i de flesta fall aktiernas verkliga värde. I det fall aktiernas verkliga värde, beräknat enligt en kassaflödesmetod, uppgår till ett lägre belopp än substansvärdet, så redovisas aktierna till detta värde.

Motsvarande värderingsprincip tillämpas också för innehav i Länsförsäkringar Fastighetsförmedling AB och i Länsförsäkringar Mäklarservice AB.

Den samlade resultateffekten från finansiella tillgångar och skulder, värderade med hjälp av värderingstekniker uppgick till + 29,1 (+29,6) Mkr i koncernen.

Byggnader och mark

Byggnader och mark delas upp i förvaltningsfastigheter och rörelsefastigheter.

Rörelsefastighet

Rörelsefastigheter definieras som byggnader och mark som används i den egna verksamheten till mer än en obetydlig del.

Enligt IFRS skall reglerna i IAS 16 tillämpas för rörelsefastigheter i koncernen. Länsförsäkringar Värmland har valt att redovisa dessa enligt omvärderingsmetoden. Omvärderingsmetoden innebär att värdeförändringar till verkligt värde redovisas i övrigt totalresultat mot omvärderingsreserven i eget kapital istället för som tidigare i resultaträkningen. Vid övergången har marknadsvärdet per 1 januari 2009 satts som antaget anskaffningsvärde, vilket innebär att tidigare års värdeförändringar återfinns i balanserade vinstmedel. Avskrivningar på det omvärderade beloppet redovisas i resultaträkningen.

Förvaltningsfastighet

Förvaltningsfastigheter redovisas i enlighet med IAS 40 Förvaltningsfastigheter, då syftet med innehavet är att generera hyresintäkter och/eller värdestegring.

Förvaltningsfastigheter värderas till verkligt värde, där värdeförändringen redovisas i resultaträkningen. För fastigheterna, som externvärderas en gång per år, har verkligt värde beräknats enligt kassaflödesmetoden. Fastigheternas faktiska drifts- och underhållskostnader redovisas i bolagets driftskostnader.

FÖRSÄKRINGSAVTAL

Försäkringsavtal redovisas i enlighet med IFRS 4. Enligt IFRS 4 ska endast sådana kontrakt som överför betydande försäkringsrisk mellan försäkringsgivare och försäkringstagare redovisas som försäkring. Kontrakt som inte överför tillräcklig risk redovisas som antingen finansiella instrument (lån) eller serviceavtal. Enligt de kontrakt som Länsförsäkringar Värmland tecknat utgår olika belopp vid försäkringsfall, beroende på skadans omfattning och kontraktstyp. Även i de fall ersättningen är liten i absoluta tal, är beloppet betydande i relation till det belopp som utbetalas om den försäkrade händelsen inte inträffar (då ingen ersättning utgår). Samtliga Länsförsäkringar Värmlands försäkringskontrakt har därför bedömts överföra tillräckligt mycket risk för att de ska klassas som försäkring enligt definitionen i IFRS 4.

Premieinkomst

Som premieinkomst redovisas samtliga premier för vilka ansvarighet inträtt, det vill säga när försäkringsperioden börjat löpa eller premien förfallit till betalning.

Premieintäkt

Som premieintäkt redovisas den del av premieinkomsten som är hänförlig till redovisningsperioden. Den del av premieinkomsten från försäkringskontrakt som avser tidsperioder efter balansdagen avsätts till Avsättning för ej intjänad premie och kvardröjande risker i balansräkningen. Beräkning av avsättning sker i normalfallet genom att premieinkomsten periodiseras strikt utifrån det underliggande försäkringskontraktets löptid.

Försäkringsersättningar

Försäkringsersättningar utgörs av redovisningsperiodens kostnader för inträffande skador vare sig de är anmälda till bolaget eller inte. I de totala försäkringsersättningarna ingår under perioden utbetalda försäkringsersättningar och förändringar i avsättningar för oreglerade skador.

Försäkringstekniska avsättningar

Försäkringstekniska avsättningar utgörs av avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker samt avsättning för oreglerade skador och motsvarar förpliktelser enligt ingångna försäkringsavtal. Avsättningen för skadelivräntor beräknas enligt vedertagna livförsäkringstekniska metoder, och diskonteras till marknadsränta enligt FFFS 2011:22.

Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risk

Avsättningen för ej intjänade premier och kvardröjande risker avser att täcka den förväntade skade- och driftskostnaden under den återstående löptiden på ingångna försäkringskontrakt. Avsättningen beräknas normalt strikt tidsproportionellt. Om premienivån bedöms vara otillräcklig för att täcka de förväntade skade- och driftskostnaderna för skadereglering, förstärks de med ett tillägg för kvardröjande risker.

Avsättning för oreglerade skador

Avsättningen för oreglerade skador ska täcka de förväntade framtida utbetalningarna för samtliga inträffade skador, inklusive de skador som ännu inte rapporterats till bolaget, så kallad IBNR – avsättning. Avsättningen inkluderar även kostnader för skadereglering. Uppskattningen av avsättningsbehovet görs för de flesta skador med statistiska metoder. Det mest väsentliga antagandet som ligger till grund för dessa metoder är att historiska utfall kan användas för beräkning av framtida skadekostnader. För de större skadorna och för skador med komplicerade ansvarsförhållanden görs en individuell bedömning. Avsättningarna för oreglerade skador är väsentliga för en bedömning av bolagets redovisade resultat och ställning, eftersom en avvikelse mot faktiska framtida utbetalningar resulterar i avvecklingsresultat som redovisas kommande år. En redogörelse för bolagets avvecklingsresultat återfinns i resultatanalysen.

Återförsäkring

Kostnader för återförsäkring redovisas i resultaträkningen under kostnadsposten Premier för avgiven återförsäkring. Den del av risken för vilken återförsäkring tecknats redovisas i balansräkningen som Återförsäkrarens andel av försäkringstekniska avsättningar. Kontroller för att fastställa eventuella nedskrivningsbehov avseende denna post genomförs löpande och per balansdagen. Nedskrivningsbehov föreligger när det bedöms som sannolikt att återförsäkraren inte kommer att infria sina åtaganden enligt återförsäkringsavtalen.

Förutbetalda anskaffningskostnader

Försäljningskostnader som har ett klart samband med tecknande av försäkringsavtal och som bedöms generera en marginal som minst täcker anskaffningskostnaderna har aktiverats. Anskaffningskostnader innefattar driftskostnader som direkt eller indirekt kan hänföras till tecknandet eller förnyandet av försäkringsavtal såsom provisioner, marknadsföringskostnader samt löner och omkostnader för säljpersonalen. Anskaffningskostnader avskrivs på 12 månader.

Rabatter

Länsbonus får de kunder som har sin boendeförsäkring hos Länsförsäkringar Värmland samt minst en privat försäkring eller vardagsekonompaketet i Länsförsäkringar Bank AB eller en pensionsprodukt i Länsförsäkringar Liv AB. Länsbonus redovisas som en minskning av premieinkomsten.

ANDRA PRINCIPER

Skatter

Inkomstskatter utgörs av aktuell skatt och uppskjuten skatt. Inkomstskatter redovisas i resultaträkningen, såvida inte den underliggande transaktionen redovisas direkt mot eget kapital eller i övrigt totalresultat då även den tillhörande skatteeffekten redovisas direkt mot eget kapital respektive övrigt totalresultat.

Aktuell skatt är skatt som ska betalas avseende aktuellt år, med tillämpning av de skattesatser som är beslutade eller i praktiken beslutade per balansdagen. Hit hör även justering av aktuell skatt hänförlig till tidigare perioder.

Uppskjuten skatt beräknas på orealiserade vinster i placerings-tillgångar samt skillnaden mellan redovisade och skattemässiga värden på fastigheter. I koncernen tillkommer uppskjuten skatt på obeskattade reserver.

Ersättningar till anställda

Förpliktelser avseende avgifter till avgiftsbestämda planer för ersättningar efter avslutad anställning redovisas som en kostnad i resultaträkningen när de uppstår.

Företaget har genom det centrala kollektivavtalet avseende tjänstepensioner som tryggats genom försäkring, en särskild rätt för vissa anställda (födda 1955 eller tidigare), att den anställda kan avsluta sin tjänstgöring tidigast från och med 62 års ålder. Pensionen mellan 62 år och 65 år är förmånsbestämd. Pensionen beräknas utgå med ca 65 % av den pensionsgrundande lönen. Med pensionsgrundande lön menas den fasta lönen. Från 65 år följer villkoren pensionsavtal mellan FAO och FTF/Saco-förbunden. Kostnader för eventuella ersättningar i samband med att personal slutar före den normala tidpunkten redovisas när kostnaden uppstår. För ytterligare upplysningar se not 25.

Moderbolagets redovisningsprinciper

Moderbolaget tillämpar så kallad lagbegränsad IFRS, vilket innebär att internationella redovisningsstandarder tillämpas i den utsträckning det är möjligt enligt svensk lagstiftning på redovisningsområdet. Den finansiella rapporteringen för moderbolaget följer Lag om årsredovisning i Försäkringsföretag (ÅRFL) samt Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om årsredovisning i försäkringsföretag, FFFS 2008:26 med tvingande tillägg i FFFS 2009:12 som gäller från och med 1 januari 2010 samt Rådet för finansiell rapportering, RFR 2.3 redovisning för juridiska personer. Då koncernen följer full IFRS kommer redovisningsprinciperna i moderbolaget till vissa delar att skilja sig från de redovisningsprinciper som tillämpas i koncernen. Nedan anges de skillnader som är väsentliga för moderbolaget.

Dotterbolag

Andelar i dotterbolag redovisas i moderbolaget enligt anskaffningsvärdemetoden. Som intäkt redovisas endast erhållna utdelningar under förutsättning att dessa härrör från vinstmedel som intjänats efter förvärvet.

Skatter

I moderbolaget redovisas obeskattade reserver inklusive uppskjuten skatteskuld. I koncernredovisningen delas däremot obeskattade reserver upp på uppskjuten skatteskuld och eget kapital.

NOT 2 RISKER OCH RISKHANTERING

Inledning

Bolagets resultat beror dels på försäkringsverksamheten och de försäkringsrisker som hanteras där, dels placeringsverksamheten och finansiella risker. Denna not omfattar en beskrivning av Länsförsäkringar Värmlands riskhanteringsorganisation samt kvantitativa och kvalitativa upplysningar om försäkringsrisker och finansiella risker. Länsförsäkringar Värmland kategoriserar risk enligt den definition som utarbetats inom länsbolagsgruppen. Bolagets riskkarta på en övergripande nivå.

Bolagets skall förhålla sig till risk efter hur den är nödvändig eller inte önskvärd. Vilket skall visa på bolagets attityd till risk och hänga samman med övergripande strategier.

Önskvärd risk är de risker bolaget är villigt att exponera sig för med syfte att uppnå strategiska mål. Dessa ska dock hållas på en medveten och kontrollerad nivå så att bolaget maximerar värdeskapandet utan att riskera insolvens eller bristande möjlighet att uppfylla åtaganden till försäkringstagarna.

Nödvändiga risker är de risker som inte bidrar direkt till bolagets avkastning, men existerar när verksamheten bedrivs. De skall i möjligaste mån begränsas. Räntebärande placeringar(tillgångssidan) och diskonterade avsättningar(skuldsidan) är båda beroende av ränteutvecklingen. Dessa hanteras enligt bolagets riktlinjer och regler.

Icke önskvärda risker är risker vars negativa påverkan på bolagets möjligheter till måluppfyllnad överskrider riskens potentiella värdeskapande. Dessa ska reduceras och om möjligt elimineras. Exempelvis skall alla väsentliga processer årligen ses över avseende operativ risk.

Per 2014-12-30 överlät Länsförsäkringar Sak AB avvecklingsaffär inom trafik till Länsförsäkringar Värmland som då också övertog den skadelivränterörelse som finns kopplad till trafikaffären. Sammantaget tog bolaget emot 213 Mkr för att täcka framtida utbetalningar i denna affär. Överlåtelsen påverkade främst marknadsrisk, livförsäkringsrisk, skadeförsäkringsrisk, motpartsrisk och i viss mån operativ risk.

Mål, principer och metoder för bolagets riskhantering

Syftet med Länsförsäkringar Värmlands riskhanteringsorganisation är att identifiera, mäta och styra samtliga risker som företaget är exponerat för, både försäkringsrisker och finansiella risker. Ett viktigt syfte är också att tillse att Länsförsäkringar Värmland har en betryggande solvens i förhållande till de risker företaget är exponerade för.

Bolagets sätt att hantera risktagandet bygger på tydligt definierade ansvarsområden och väl fungerande processer och kan beskrivas på följande sätt.

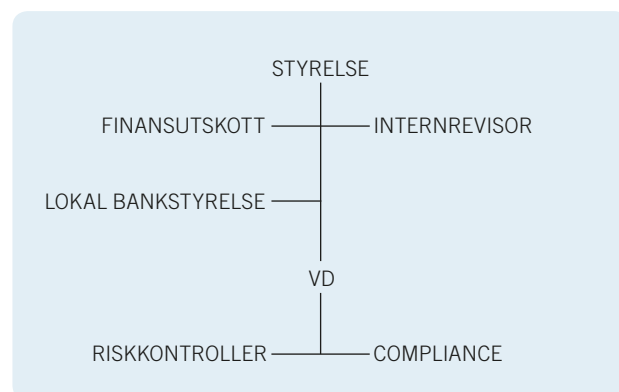
Riskorganisation och arbetssätt

Ansaret för Länsförsäkringar Värmlands riskarbete ligger hos styrelsen som årligen beslutar om bolagets övergripande styrdokument, exempelvis affärsplan, policy och riktlinjer för kapitalförvaltningen och skuldtäckningspolicy. Styrelsen får löpande rapportering av hur bolagets risker utvecklas via ett flertal olika rapporter. Styrelsen har även ett utskott till sitt förfogande, finansutskottet.

I finansutskottet ingår två styrelseledamöter och vd. Finansutskottet har till uppgift att löpande följa utvecklingen av bolagets tillgångar och ta beslut om placeringar inom de ramar som styrelsen beslutat. Finansutskottet har protokollförda möten.

Styrelsen har även en internrevisionsfunktion till sitt förfogande. Internrevisorerna skall medverka till och kontrollera att verksamheten inom bolaget bedrivs mot fastställda mål och i enlighet med styrelsens intentioner och riktlinjer genom att undersöka och utvärdera den interna styrningen.

I bolagets operativa riskorganisation finns förutom vd, riskkontroller och en compliancefunktion. Bolagets riskkontroller ansvarar för att identifiera och beskriva bolagets olika riskområden. I detta ansvar ligger även att tillsammans med företagsledningen, andra ansvariga chefer och bolagets compliancefunktion, ta fram styrdokument som beskriver hur de olika riskerna skall hanteras. Riskkontrollern har även till uppgift att rapportera om den löpande riskhanteringen till styrelsen.

Rapportering av risk

Bolaget har en intern beräkningsmetod för att mäta totalrisk. I beräkningen ingår att mäta risk för följande risktyper; marknadsrisk (finansiell risk), försäkringsrisk, operativ risk, motpartsrisk och livförsäkringsrisk. Det totala riskbeloppet ställs sedan i relation till bolagets kapital (konsolideringskapital). Relationen benämns kapitalkvot. Bolagets styrelse får en riskrapport en gång per kvartal där det framgår hur de olika riskerna utvecklats över tiden, samt hur kapitalkvoten har utvecklats. Riskmålet visar att bolaget är i ett gynnsamt läge riskmässigt sett. Under år 2015 har kapitalkvoten beräknats till

en nivå ca 2,5 gånger högre än vad som krävs enligt kommande solvensregelverk.

Bolaget är styrt av en mängd legala krav. I Sverige är det Finansinspektionen (FI) som är tillsynsmyndighet för de finansiella bolagen. Varje kvartal rapporterar bolaget in uppgifter om bland annat kapitalbas och solvens. Minst en gång om året skall bolaget genomföra en egen risk- och solvensanalys (ERSA), som inrapporteras till FI. Bolaget uppfyllde med god marginal de minimikrav som ställts av myndigheterna.

Risker i försäkringsverksamheten

Försäkringsrisker består av premierisk, reservsättningsrisk och katastrofrisk. Innebörden i dessa begrepp och bolagets generella metoder för att hantera dessa typer av risker beskrivs nedan.

Teckningsrisk (premierisk)

Teckningsrisken är risken att skade- och driftskostnaderna inte täcks av premieintäkten. Det vill säga risken för förlust på grund av ogynnsamt skadeutfall. Teckningsrisken innehåller naturligt en genuin osäkerhet om det faktiska utfallet av varje enskilt försäkringsavtal och därmed en osäkerhet om det totala utfallet inom respektive affärsgrän.

Reservsättningsrisk

Reservsättningsrisk är risken för att de försäkringstekniska avsättningarna inte räcker för att reglera inträffande skador. Den hanteras främst genom utvecklade aktuariella metoder och noggrann kontinuerlig uppföljning av anmälda skador.

Katastrofrisk

Bolagets verksamhetsområde är i huvudsak begränsat till Värmlands län, vilket innebär att de risker bolaget tecknat är koncentrerade till en förhållandevis liten region. Detta medför en relativt stor risk att flera enskilda försäkringar blir skadedrabbade vid en större skada som exempelvis en brand- eller naturskada. Främst är det olika typer av egendomsförsäkring (exempelvis fastighets-, lantbruk/skogs- och villaförsäkring) som är särskilt känslig för denna geografiska koncentration.

Genom det, i nästa avsnitt, beskrivna interna riskutbytet är bolaget också exponerat för katastrofskador som inträffar i de övriga länsbolagen.

Riskhantering i skadeförsäkringsrörelsen

Bolaget tecknar såväl direkt skadeförsäkring som mottagen skadeförsäkring inom sjukdom- och olycksfallsförsäkring, egendom, ansvar, motorfordon och trafikförsäkring samt mottagen livåterförsäkring.

Bolaget har livrisker i skadelivräntorna och livförsäkringsrisker avser risken för förluster av enskilda personers liv och hälsa, med de relevanta underkategorierna livfallsrisk, kostnadsrisk och omprövningsrisk. Bolaget exponeras för dessa risker dels via bolagets egna skadelivräntor, dels via mottagen återförsäkring där bolaget tar emot motsvarande risker i skadelivräntor tillhörande LF Sak. Via skadelivräntorna har bolaget även en ränterisk.

Riskhantering i försäkringsverksamheten är grundläggande i alla försäkringsbolag. En i grunden korrekt riskanpassad prissättning är nödvändig för att trygga bolagets lönsamhet på lång sikt. Precis som korrekta avsättningar för framtida skadeutbetalningar (skadereserver) vilka också har en direkt påverkan på resultatet.

För att begränsa riskerna i försäkringsrörelsen deltar bolaget i ett riskutbyte, återförsäkring, tillsammans med de 22 övriga länsbolagen i länsbolagsgruppen. Hantering av riskutbytet administreras inom det gemensamt ägda bolaget Länsförsäkringar AB. Riskutbytet innebär att de deltagande bolagen begränsar sina åtaganden i försäkringsavtalen upp till vissa, av styrelsen – per riskslag – fastställda belopp (självbehåll), per skada, per händelse och totalt per skadeår. Återförsäkringen tar alltså sikte på att begränsa bolagets kostnad för egen räkning i första hand per enskild skada, i andra hand per händelse och i tredje hand för det totala årsresultatet. Den del av skadekostnaden som överstiger självbehållet, netto efter återvinning från de skydd som Länsförsäkringar AB i sin tur upphandlat på den externa återförsäkringsmarknaden för skadorna som omfattas av riskutbytet, sprids ut över länsbolagen och Länsförsäkringar AB, med fastställda andelar, som beror på affärsvolym, valda självbehåll och historiskt skadeutfall. Återförsäkringsprogrammen ger, med undantag för vissa risker, ett automatiskt skydd och kapacitet att teckna risker upp till vissa beloppsbegränsningar (teckningsmaximaler). Risker som inte omfattas av den automatiska kapaciteten återförsäkras på marknaden för fakultativ återförsäkring. Programmen gäller kalenderårsvis. De förnyas och omförhandlas varje år.

Skyddet för trafikskador är anpassat till begränsningarna i Trafikskadelagen. För skador som inträffat utomlands i länder med obegränsat ansvar finns en tilläggsförsäkring som ger ett obegränsat skydd.

Det externa katastrofskyddet har under året varit begränsat till 8 miljarder för de 23 länsbolagen och Länsförsäkringar Sak tillsammans.

Risken att bolaget av misstag tecknar en risk som i sin helhet eller till en del inte täcks av bolagets återförsäkringsprogram, är en processrisk och är ett exempel på risk som definitionsmässigt hör hemma under rubriken "Operativa risker".

Premie- och reservrisken är störst i skadeportföljer med lång avvecklingstid, det vill säga där en stor andel av utbetalningarna tenderar att komma först många år framåt i tiden. Detta är särskilt märkbart inom trafik-, sjuk- och olycksfallsförsäkring, vilka tillsammans utgör en relativt stor andel av bolagets avsättning för oreglerade skador.

För både trafik och sjuk- och olycksfallsaffären tillkommer en osäkerhet om den framtida kostnadsutvecklingen på grund av att förändrad lagstiftning och myndighetsbeslut i efterhand kan påverka hur dessa affärer belastas med kostnader.

Utvecklingen av bolagets avsättning för oreglerade skador följs upp löpande genom analys av avvecklingsresultatet, det vill säga en uppföljning av hur väl föregående års skadereserver räcker till att täcka kostnaden för inträffade skador.

Bolaget har en så kallad stoploss återförsäkring som begränsar riskårets totala skadekostnad i direkt affär, exklusive olycksfall- och trafikaffär, till 90 % av motsvarande försäkringsgrenarnas premieintäkt för egen räkning.

Känslighet för risker hänförliga till försäkringsavtal

Avsättningarna för skadeförsäkringar är känsliga för förändringar i de väsentliga antaganden som antytts ovan. Känsligheten för förändringar av några av dessa antaganden är svår att kvantifiera, exempelvis förändringar i regleringen av trafikförsäkringen. Nedanstående känslighetsanalyser har genomförts genom att mäta effekten

på vinst före skatt och eget kapital av rimligt sannolika förändringar i några centrala antaganden. Effekterna har mätts antagande för antagande, med övriga antaganden konstanta och utan någon hänsyn till eventuella diversifieringseffekter.

Känslighetsanalys, teckningsrisken (Kkr)	Inverkan på vinst före skatt		Inverkan på eget kapital	
	2015	2014	2015	2014
1 % ökning i totalkostnadsprocent	-5 400	-4 900	-4 212	-3 822
1 % minskning i premienivån	-3 619	-3 822	-2 821	-2 981
1 % ökning i skadefrekvens	-1 466	-1 676	-1 143	-1 307
10 % ökning i premier för avgiven återförsäkring	-4 939	-12 971	-3 852	-10 117

Ovanstående tabell visar hur resultatet före skatt och eget kapital påverkas av förändringen i olika parametrar.

Faktiska skadeanspråk jämfört med tidigare uppskattningar

Utöver känslighetsanalysen utgör också tidigare års skattningar av skadekostnaden för enskilda skadeår ett mått på bolagets förmåga att förutse den slutliga skadekostnaden. Tabellen nedan visar uppskattad skadekostnad respektive år och nuvarande skattning av skadekostnaden.

Av den övre delen av tabellen framgår skattningen av den totala skadekostnaden per skadeår. Den nedre delen visar hur stor del av detta som finns i balansräkningen.

Marknadsrisk (finansiell risk)

Förändringar i räntesatser, valutakurser, aktiekurser och fastighetspriser påverkar marknadsvärdena för finansiella tillgångar, skulder samt det redovisade värdet på diskonterade försäkringstekniska avsättningar.

ar. Marknadsrisken är risken för förlust då verkligt värde på eller framtida kassaflöden från ett finansiellt instrument varierar på grund av förändringar i dessa marknadspriser.

För Länsförsäkringar Värmlands del är det aktiekurs-, fastighets- och ränterisk som är de mest påtagliga riskerna.

Bolaget har en kapitalplacerings- konsoliderings och skuldtäckningspolicy, som beskriver hur bolaget skall placera sina tillgångar och till vilken risk detta får ske. Policys revideras minst en gång per år och beslutas av styrelsen. I detta regelverk har bolaget även tagit hänsyn till de legala krav som kan påverka hur bolaget får placera kapitalet.

Länsförsäkringar Värmland placeringssammansättning och avkastningar per placeringstillgång framgår av totalavkastningstabellen i förvaltningsberättelsen.

Målet för bolagets kapitalförvaltning är att långsiktigt generera en så hög avkastning som möjligt med hänsyn tagen till risk och tillgänglighet.

Försäkringstekniska avsättningar täcks i huvudsak av räntebärande placeringar.

Aktiekursrisk

Aktiekursrisk är koncernens enskilt största marknadsrisk. Totalt har koncernen en aktieexponering på ca 797 (727) Mkr. I detta innehav ingår Länsförsäkringar AB som ett strategiskt innehav. Aktieportföljen, utöver de strategiska innehaven, uppgår till 326 Mkr.

Bolaget försöker minska risken i aktieportföljen genom att sprida risken på flera olika branscher och geografiska regioner. Aktiernas sammansättning framgår av totalavkastningstabellen i förvaltningsberättelsen samt i not 16.

Känslighetsanalys, aktiekursrisk	2015	2014
Inverkan på resultat före skatt	Mkr	Mkr
10 % nedgång i aktiekurser	-80	-73

Skadekostnad före återförsäkring, brutto kkr

Skadeår	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Totalt
Uppskattad skadekostnad:							
I slutet av skadeåret	330 016	278 120	309 948	350 510	406 831	425 350	
Ett år senare	337 752	280 408	303 548	366 365	435 863		
Två år senare	332 003	267 277	303 118	364 458			
Tre år senare	322 309	262 194	306 320				
Fyra år senare	320 036	263 505					
Fem år senare	320 501						
Uppskattad skadekostnad 2015-12-31	320 501	263 505	306 320	364 458	435 863	425 350	
Ack utbetalda skadeersättningar	285 789	225 853	256 417	291 990	345 548	209 668	
Summa kvarstående skadekostnad	34 711	37 653	49 902	72 469	90 315	215 682	500 731
Avsättning avseende skadeår 2009 och tidigare							392 244
Skadelivräntor							155 659
Avsättning skaderegleringskostnader							31 075
Total avsättning upptagen i balansräkningen brutto							1 079 709
Återförsäkrars andel							-254 583
Total avsättning upptagen i balansräkningen netto							825 126

Valutakursrisk

Bolaget har placeringstillgångar i utländsk valuta, som uppgår till 145,6 Mkr. Den största delen av exponeringen finns i USA och Euroländerna. Maximalt 7 % av de totala placeringstillgångarna får vara placerade i annan valuta än svenska kronor. Valutasäkring för att minska valutarisken är tillåten. En normalportfölj är bestämd och sammansättning beskrivs i bolagets Riktlinje för placeringar. Ingen valutasäkring har skett och valutarisk är inte en väsentlig del av marknadsrisken i bolaget.

Känslighetsanalys, valutakursrisk	2015	2014
<i>Inverkan på resultat före skatt</i>	<i>Mkr</i>	<i>Mkr</i>
10 % nedgång i valutakurser	-14,6	-13,8

Ränterisk

Bolagets placeringar i räntebärande värdepapper uppgår totalt till 554,7 Mkr. Dessa tillgångar består av Kort ränta företag, LF Lång Räntefond, LF Kort Räntefond, LF Aktiv Kreditfond, Förlagslån samt Realränteobligationer, vilket motsvarar bolagets policy.

Koncernen har räntebärande finansiella skulder i form av lån till externa långgivare med fastigheterna som säkerhet som uppgår på balansdagen till 38,5 (38,5) Mkr.

Durationen i ränteportföljen, exklusive realränteobligationerna, uppgår för närvarande till 1,3 år och den genomsnittliga räntebindningstiden är 1,8 år.

Känslighetsanalys, ränterisk		
finansiella tillgångar och skulder	2015	2014
<i>Inverkan på resultat före skatt</i>	<i>Mkr</i>	<i>Mkr</i>
1% parallell förflyttning uppåt i räntenivån	-5,9	-14,4

Bolaget redovisar diskonterade avsättningar för oreglerade skador i trafik- och olycksfallsförsäkring. Detta innebär att bolaget även har en ränterisk inbyggd i de försäkringstekniska avsättningarna. Totalt

uppgår de diskonterade avsättningarna för oreglerade skador (netto) i trafik- och olycksfallsaffären till 189 (164) Mkr. Den ackumulerade diskonteringseffekten, det vill säga skillnaden mellan diskonterade och odiskonterade reserver (brutto) uppgår till 48 (57) Mkr.

Motpartsrisk

Motpartsrisk avser de resultateffekter som uppstår om en utgivare eller motpart i ett finansiellt instrument inte kan fullgöra sina förpliktelser. För att begränsa motpartsrisken i placeringar i räntebärande värdepapper har bolaget fastställt vilken den lägsta kreditvärdering en emittent ska ha. Dessutom finns begränsningar om hur mycket man kan placera hos olika emittenter, dessa begränsningar styrs med utgångspunkt från gällande skuldtäckningsregler. Motpartsrisken i avgiven återförsäkring är risken att betalning inte erhålls från återförsäkringsgivare i enlighet med återförsäkringsavtalen. För att begränsa denna risk har länsförsäkringsgruppen ett särskilt regelverk för vilka externa återförsäkringsgivare som får användas. Minimikravet är att återförsäkringsgivare ska ha minst A-rating enligt Standard & Poor's när det gäller affär med lång avvecklingstid och minst BBB-rating på övrig affär. I detta avseende är affär med lång avvecklingstid affär som beräknas ha en längre avvecklingstid än fem år. Dessutom eftersträvas en spridning på ett flertal olika återförsäkrare. Bolaget har på balansdagen 254,6 Mkr i återförsäkrarens andel av oreglerade skador. Bolaget har inte någon pant, annan säkerhet eller garantier utställda av tredje part för de finansiella tillgångarna.

Maximal kreditexponering	2015	2014
Obligationer och andra värdepapper	1 351 354	1 385 002
Övriga finansiella tillgångar	244 255	235 255
Återförsäkrarens andel av försäkringstekniska avsättningar	254 583	268 750
Fordringar	227 015	231 467

Kreditexponeringar fördelade på kreditbetyg

Exponering 2015 (2014)	AAA	AA	A	BBB	BB	Ingen rating
Obligationer och andra räntebärande värdepapper						
- Svenska staten	199 551					
	330 664					
- Svenska bostadsinstitut	215 955					
	216 566					
- Övriga svenska emittenter		796 641				88 266
		726 810				88 744
Övriga finansiella tillgångar		295 141				
		287 219				
Återförsäkrarens andel av försäkringstekniska avsättningar			254 583			
			268 750			
Fordringar						227 075
						231 467

Likviditetsrisk

Likviditetsrisk är risken för att ett företag får svårigheter att fullgöra åtaganden som är förenade med finansiella och försäkringstekniska skulder. För bolaget är likviditet normalt inget problem, eftersom premierna i försäkringsrörelsen betalas in i förskott och stora skadeutbetalningar ofta är kända långt innan de förfaller.

Fastighetsrisk

Bolaget har en exponering i fastigheter som uppgår till totalt 244,2 (235,3) Mkr. Den mest betydande fastighetsrisken är att fastighetsvärdena går ned till följd av olika omvärldsförändringar. Fastigheterna är i en fungerande marknad i centrala Karlstad och en årlig marknadsvärdering sker av extern part.

Känslighetsanalys, fastighetsrisk	2015	2014
<i>Inverkan på resultat före skatt</i>	<i>Mkr</i>	<i>Mkr</i>
Avkastningskravet ökar med 0,5 %	-11,9	-10,8
Avkastningskravet minskas med 0,5 %	+13,8	+12,6

Likviditetsexponering av tillgångar och skulder

Tillgångar	På anmodan	<3 mån	3 mån-1år	1-5 år	>5 år	Utan löptid	Summa
Kassa och bank	711 008						711 008
Aktier och andelar						327 305	327 305
Obligationer och andra räntebärande värdepapper			235 945	201 291	117 477		554 713
Depåer hos företag som avgivet återförsäkring							0
Fordringar avseende direkt försäkring		8 734	172 712				181 446
Fordringar avseende återförsäkring		17 561					17 561
Övriga fordringar		10 902	17 106				28 008
Summa	711 008	37 197	425 763	201 291	117 477	327 305	1 820 041

Skulder	På anmodan	<3 mån	3 mån-1 år	1-5 år	>5 år	Utan löptid	Summa
Skulder avseende direkt försäkring		328					328
Skulder avseende återförsäkring		18 505					18 505
Skulder till kreditinstitut			38 450				38 450
Övriga skulder		21 509	3 135				24 644
Summa		40 342	41 585				81 927

Operativa risker

En viktig del av bolagets riskhantering är processarbetet. En väl styrd process tydliggör för medarbetare på alla nivåer inom vilka ramar som verksamheten skall bedrivas. Processerna är även utgångspunkten för bolagets riskanalys, vilket återspeglas i organisation och handlingsplaner. En central del i processutvecklingen är att arbeta med ständiga förbättringar.

Bolagets funktioner för riskkontroll, compliance och internrevision har, som tidigare beskrivits, bland annat till uppgift att på olika sätt identifiera och granska bolagets operativa risker.

Eget kapitalrisker

Länsförsäkringar Värmlands mål när man förvaltar kapital är: Att uppfylla kraven på minsta kapitalbas som tillsynsmyndigheten ställer på bolaget.

Finansinspektionen specificerar solvensmarginalkapitalkraven och vilka tillgångar som får finnas i den kapitalbas som ska täcka kraven. Därutöver finns det tillgångar som täcker de försäkringstekniska avsättningarna (skuldtäckningstillgångar). Kapitalbasen får inte någon gång under året understiga den erforderliga solvensmarginalen.

Mkr	2015	2014
Kapitalbas	1 083,4	1 044,3
Erforderlig solvensmarginal	120,4	111,0

Risker i övrig verksamhet

Förutom sakförsäkringsverksamheten säljer bolaget livförsäkringar och bankprodukter till kunderna för Länsförsäkringar Liv respektive Länsförsäkringar Banks räkning. Som ersättning för detta erhåller bolaget en provision. Den ersättning som bolaget erhåller från Länsförsäkringar Liv är till viss del förenad med ett annullationsansvar,

vilket innebär att bolaget kan bli återbetalningsskyldig om en kund slutar att betala in sina premier. Denna risk är relativt begränsad eftersom annullationsansvaret bara är treårigt.

I bolagets avtal med Länsförsäkringar Bank regleras hur stor ersättning bolaget skall ha för den förmedlade bankaffären. I detta avtal framgår även att bolaget skall stå för 80 % av de kreditförluster som eventuellt uppkommer på de lån som bolaget förmedlat till Länsförsäkringar Bank.

Risker i övrig verksamhet i förhållande till avsättningar och eventalförpliktelser bedöms inte föreligga.

NOT 3 KONCERN- OCH MODERBOLAG

Om inget annat anges avser uppgifterna i noterna både koncernen och moderbolaget.

NOT 4 PREMIEINKOMST

Direkt försäkring	2015	2014
Direkt försäkring, Sverige	562 765	534 275
Mottagen återförsäkring	40 329	102 698
Totalt	603 094	636 973

NOT 5 KAPITALAVKASTNING ÖVERFÖRD FRÅN FINANSRÖRELSEN

	2015	2014
Överförd kapitalavkastning	7 561	7 560
Räntesats, Sjuk- och olycksfall samt trafik	1,50%	2,00%
Räntesats, övrig affär	0,10%	0,50%

I not 1 redogörs hur "överförd kapitalavkastning" har beräknats

NOT 6 UTBETALDA FÖRSÄKRINGSERSÄTTNINGAR

	Före avgiven återförsäkring		Återförsäkrares andel skador		Försäkringsersättning f e r	
	2015	2014	2015	2014	2015	2014
Utbetalda försäkringsersättningar	-408 146	-349 724	47 295	1 871	-360 851	-347 853
Driftkostnader för skadereglering	-32 703	-23 298	0	0	-32 703	-23 298
Utbetalda försäkringsersättningar	-440 849	-373 022	47 295	1 871	-393 554	-371 151

NOT 7 DRIFTKOSTNADER

	2015	2014
Anskaffningskostnader	-65 829	-65 135
Förändring av förutbetalda anskaffningskostnader	908	648
Administrationskostnader	-27 904	-29 279
Summa driftkostnader f e r	-92 825	-93 766
Tillkommer		
Driftkostnad för finans	-1 762	-1 845
Driftkostnad för skadereglering	-32 703	-23 297
Förmedlad affär, netto	-1 749	-9 146
Summa driftkostnader	-129 039	-128 054
Totala driftkostnader före funktionsdelning	2015	2014
Personalkostnader	-71 493	-68 327
Lokalkostnader	-7 770	-8 232
Avskrivningar	-409	-337
Övriga kostnader	-74 939	-69 996
Omkostnadsbidrag för gemensam affär	25 572	18 838
Summa	-129 039	-128 054

NOT 8 TFF

Trafikförsäkringsföreningen, TFF, är ett samarbetsorgan för de försäkringsbolag som har rätt att meddela trafikförsäkring i Sverige. Dessa försäkringsbolag är enligt lag skyldiga att vara medlemmar i TFF. Driftskostnaderna och skaderegleringskostnaderna hos TFF överstiger regelmässigt intäkter och det uppkommer årligen ett nettounderskott. Av regler i trafikskadelagen följer att medlemsbolagen har ett solidariskt ansvar att finansiera nettounderskottet. Länsförsäkringsgruppens andel är ca 40% av totalt belopp att finansiera. För Länsförsäkringar Värmlands del beräknas kostnaderna 2015 till 0,9 Mkr. Se även text under Ansvarsförbindelser.

NOT 9 KAPITALAVKASTNING

Kapitalavkastning, intäkter

	Koncern		Moderbolag	
	2015	2014	2015	2014
Hysesintäkter	23 477	23 215	-	-
Utdelning på aktier och andelar	1 584	1 410	1 584	1 410
Ränteintäkter mm				
- obligationer och andra värdepapper	4 849	4 311	5 734	5 662
- övriga ränteintäkter	74	3 568	71	3 227
Summa kapitalavkastning, intäkter	29 984	32 504	7 389	10 299

Kapitalavkastning, kostnader

	Koncern		Moderbolag	
	2015	2014	2015	2014
Kapitalförvaltningskostnader	-1 762	-1 845	-1 762	-1 845
Driftkostnader fastigheter	-13 390	-12 251	-	-
Räntekostnader, fastighetslån	-429	-784	0	0
Summa kapitalavkastning, kostnader	-15 581	-14 880	-1 762	-1 845

NOT 10 OREALISERADE VINSTER OCH FÖRLUSTER PÅ PLACERINGSTILLGÅNGAR

	Koncern				Moderbolag			
	Orealiserade vinster		Orealiserade förluster		Orealiserade vinster		Orealiserade förluster	
	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014
Orealiserade resultat								
-byggnader och mark	2 938	4 408	0	0	0	0	0	0
-aktier och andelar	72 389	93 064	-1 482	-866	47 811	78 096	-1 482	-866
-räntebärande värdepapper	80	5 846	-3 561	-1 083	80	5 846	-3 561	-1 083
Summa orealiserade vinster och förluster	75 407	103 318	-5 043	-1 949	47 891	83 942	-5 043	-1 949

NOT 11 ÅRETS NETTORESULTAT PER KATEGORI AV FINANSIELLA INSTRUMENT

Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde över resultaträkningen.

Finansiella tillgångar

	Koncern		Moderbolag	
	2015	2014	2015	2014
Aktier och andelar	84 630	93 608	48 091	78 640
Obligationer och andra räntepapper	-3 481	3 897	-2 596	4 659
Summa	81 149	97 505	45 495	83 299

NOT 12 FÖRMEDLAD AFFÄR

	2015	2014
Provision m m för Liv, Bank och Fond samt Agria	25 558	18 838
Driftkostnad för Liv, Bank och Fond samt Agria	-27 307	-27 984
Summa övriga intäkter och kostnader	-1 749	-9 146

NOT 13 SKATT PÅ ÅRETS RESULTAT

	Koncern		Moderbolag	
	2015	2014	2015	2014
Periodens skattekostnad	-1 338	-4 624	-1 338	-4 624
Skatt i fastighetsbolag	-1 930	-1 591	0	0
Summa aktuell skatt	-3 268	-6 215	-1 338	-4 624

Uppskjuten skattekostnad (-) / intäkt (+)

Uppskjuten skattefordran avseende pensionsskuld	-88	-374	-88	-374
Uppskjuten skatt på realiserade vinster	-15 480	-22 274	-9 427	-18 050
Uppskjuten skatt på obeskattade reserver	2 921	1 958	0	0
Totalt redovisad skattekostnad	-15 915	-26 905	-10 853	-23 048

Avstämning av effektiv skatt

	Koncern		Moderbolag	
	2015	2014	2015	2014
Resultat före skatt	70 482	115 026	47 690	97 480
Skatt enligt gällande skattesats för moderbolaget 22%	-15 506	-25 306	-10 492	-21 446
Skatteeffekt av:				
– ej avdragsgilla kostnader	-361	-417	-361	-417
– ej skattepliktiga intäkter	0	0	0	0
– ej bokförda avdragsgilla kostnader	0	0	0	0
– ej bokförda skattepliktiga intäkter	0	0	0	0
Schablonskatt fonder	-500	-569	-500	-569
Justering föregående år	71	-613	118	-616
Redovisad skattekostnad	-16 296	-26 905	-11 235	-23 048
Effektiv skattesats	23,1%	23,4%	23,6%	23,6%

NOT 14 BYGGNADER OCH MARK

	Rörelsefastigheter		Förvaltningsfastigheter	
	2015	2014	2015	2014
Ingående marknadsvärde	133 000	130 000	102 255	101 255
Årets värdeförändring	6 000	3 000	3 000	1 000
Redovisat värde vid årets utgång	139 000	133 000	105 255	102 255

Specifikation av rörelsefastighet

Bokfört värde i dotterbolag

Ingående bokfört värde	112 951
Akkumulerad avskrivning	-18 503
Årets avskrivning	-2 319
Utgående bokfört värde	92 129

Marknadsvärde i koncernen

Ingående balans	133 000
Årets förändring	6 000
Utgående balans	139 000

Geografisk fördelning

Fastigheterna, förutom fritidshuset, ligger i centrala Karlstad. Fritidshuset för personalen ligger i Torsby kommun.

Värderingsmetoder

Siffermaterialet avser budgeterade värden för år 2016. Vid värderingen beaktas nuvärdesberäknade årliga kassaflöden samt ett nuvärdeberäknat restvärde vid kalkylperiodens slut. Värdering har utförts av oberoende värderingsman.

Använt avkastningskrav vid beräkningarna är 6,40 – 6,60 procent. I moderbolaget redovisas samtliga fastigheter som förvaltningsfastighet.

Löptider för hyreskontrakt per 2015-12-31	Koncernen	Kontrakterad årshyra	Andel
<i>Förfallotidpunkter</i>			
Inom ett år		2 145	9 %
Senare än ett år men inom fem år		20 357	87 %
Senare än fem år		378	2 %
Bostäder, garage, parkering m m		620	3 %
Summa		23 500	100 %

NOT 15 AKTIER OCH ANDELAR I KONCERNBOLAG

Bolag	Antal	Ägarandel %	Bokfört värde	Eget kapital	Säte	Resultat senaste upprättade bokslut
Länsförsäkringar Värmland Fastigheter AB	83 500	100	9 961	60 289	Karlstad	6 485
Länsförsäkringar Värmland Fastigheter HB	2	1	2	200	Karlstad	0
Länsförsäkringar Värmland Aktieförvaltning AB	1 000	100	100	98	Karlstad	0
Summa			10 063			

NOT 16 ANDRA FINANSIELLA PLACERINGSTILLGÅNGAR

Anskaffningsvärden och marknadsvärden

Moderbolaget	Anskaffningsvärde		Verkligt värde	
	2015	2014	2015	2014
Aktier och andelar	349 512	336 080	747 046	686 826
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	555 753	655 753	554 713	658 193
Summa	905 265	991 833	1 301 759	1 345 019

Anskaffningsvärden och verkliga värden på aktier och andelar i moderbolag/koncern.

	Anskaffningsvärde 2015	Verkligt värde 2015
Noterade svenska aktier	19 011	41 113
<i>Onoterade aktier och andelar</i>		
Länsförsäkringar AB	166 742	417 729
Övriga onoterade aktier och andelar	1 639	3 072
Summa onoterade svenska aktier och andelar	168 381	420 801
<i>Noterade andelar i aktiefonder</i>		
LF Sverigefond Index	63 864	129 909
LF Europafond Index	10 762	15 067
LF USA-fond Index	10 706	24 783
LF Sverige & Världen	20 554	38 356
LF Europafond	30 156	44 121
LF Tillväxtmarknadsfond Index	15 000	14 518
LF Globalfonden	11 078	18 378
Summa noterade andelar i aktiefonder	162 120	285 132
Totalt aktier och andelar i moderbolaget	349 512	747 046
Tillkommer aktier i koncernen Humlegården AB I, II och III	25 016	49 595
Totalt aktier och andelar i koncernen	374 528	796 641

Upplupet anskaffningsvärde och verkliga värden på obligationer och andra räntebärande värdepapper i moderbolaget/koncernen.

	Upplupet anskaffningsvärde		Verkligt värde	
	2015	2014	2015	2014
LF Lång räntefond	103 613	24 034	109 363	109 439
LF Kort räntefond	165 454	165 454	160 427	160 851
LF Aktiv Kreditfond	25 000	25 000	24 577	25 062
LF Kort ränta företag	80 000	80 000	79 665	79 972
Kommuninvest	0	100 000	0	100 000
Statens Realränteobligationer	131 686	131 686	129 740	130 651
Förlagslån Länsförsäkringar Bank	50 000	50 000	50 941	52 218
Summa svenska värdepapper	555 753	576 174	554 713	658 193

NOT 17 FINANSIELLA INSTRUMENT PER KATEGORI

Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde över resultaträkningen.

Finansiella tillgångar koncernen	Via identifikation		Låne - och kundfordringar		Summa redovisat värde 2015	Summa verkligt värde 2015	Summa anskaffnings värde 2015
	2015	2014	2015	2014			
Aktier och andelar	796 641	726 809	0	0	796 641	796 641	374 528
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	554 713	658 193	0	0	554 713	554 713	555 753
Lån	0	0	173 568	158 224	173 568	173 568	173 568
Övriga finansiella instrument	0	0	0	0	0	0	0
Kassa och bank	0	0	711 008	534 744	711 008	711 008	711 008
Fordringar avseende direkt försäkring	0	0	8 733	37 811	8 733	8 733	8 733
Fordringar avseende återförsäkring	0	0	17 561	8 226	17 561	17 561	17 561
Depåer från företag som avgivit återförsäkring	0	0	0	0	0	0	0
Övriga fordringar	0	0	25 179	28 133	25 179	20 555	20 555
Summa	1 351 354	1 385 002	936 049	767 138	2 287 403	2 282 779	1 861 706

Följande tabell visar koncernens tillgångar värderade till verkligt värde 2015-12-31.

Nivå 1: Enligt priser noterade på en aktiv marknad för samma instrument. **Nivå 3:** Utifrån data som inte är observerbara på marknaden.

	Nivå 1	Nivå 3	Summa
Aktier och andelar	326 247	470 394	796 641
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	554 713	0	554 713
Summa	880 960	470 394	1 351 354

Specifikation av nivå 3

Aktier och andelar	
Ingående värde	417 791
Årets förändring	52 603
Utgående värde	470 394

Finansiella tillgångar moderbolag	Via identifikation		Låne - och kundfordringar		Summa redovisat värde	Summa verkligt värde	Summa anskaffnings värde
	2015	2014	2015	2014	2015	2015	2015
Aktier och andelar	747 047	686 825	0	0	747 047	747 047	349 512
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	554 713	658 193	0	0	554 713	554 713	555 753
Lån	0	0	173 040	157 896	173 040	173 040	173 040
Övriga finansiella instrument	0	0	0	0	0	0	0
Kassa och bank	0	0	675 362	509 770	675 362	675 362	675 362
Fordringar avseende direkt försäkring	0	0	8 733	37 811	8 733	8 733	8 733
Fordringar avseende återförsäkring	0	0	17 561	8 226	17 561	17 561	17 561
Depåer från företag som avgivit återförsäkring	0	0	0	0	0	0	0
Övriga fordringar	0	0	25 187	27 930	25 187	20 555	20 555
Summa	1 301 760	1 345 018	899 883	741 633	2 201 643	2 197 011	1 800 516

Följande tabell visar koncernens tillgångar värderade till verkligt värde 2015-12-31.

Nivå 1: Enligt priser noterade på en aktiv marknad för samma instrument. **Nivå 3:** Utifrån data som inte är observerbara på marknaden.

	Nivå 1	Nivå 3	Summa
Aktier och andelar	326 247	420 800	747 047
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	554 713	0	554 713
Summa	880 960	420 800	1 301 760

Specifikation av nivå 3

Aktier och andelar	
Ingående värde	377 807
Årets förändring	42 993
Utgående värde	420 800

NOT 18 FORDRINGAR AVSEENDE DIREKT FÖRSÄKRING

	2015	2014
Fordringar hos försäkringstagare	172 712	157 896
Fordringar hos försäkringsföretag	8 734	37 212
Summa fordringar avseende direkt försäkring	181 446	195 108

NOT 19 ÖVRIGA FORDRINGAR

	Koncern		Moderbolag	
	2015	2014	2015	2014
Skattefordran	6 597	15 994	6 597	15 994
Avräkning LFAB	20 551	11 589	20 551	11 589
Övriga fordringar	860	550	340	346
Summa övriga fordringar	28 008	28 133	27 488	27 929

NOT 20 MATERIELLA TILLGÅNGAR

	Koncern		Moderbolag	
	2015	2014	2015	2014
Ingående anskaffningsvärde	31 294	30 808	31 092	30 606
Investeringar	948	580	948	580
Försäljningar/utrangeringar	0	-94	0	-94
Utgående avskrivningar	32 242	31 294	32 040	31 092
Ingående avskrivningar	29 589	29 255	29 439	29 122
Årets avskrivningar	424	354	409	337
Försäljningar/utrangeringar	0	-20	0	-20
Utgående avskrivningar	30 013	29 589	29 848	29 439
Redovisat värde	2 229	1 705	2 192	1 653

Datautrustning skrivs av linjärt över beräknad nyttjandeperiod på 3 år, övriga maskiner och inventarier på 5 år.

NOT 21 UPPLUPNA RÄNTE- OCH HYRESINTÄKTER

	2015	2014
Upplupna ränteintäkter	0	363

NOT 22 FÖRUTBETALDA ANSKAFFNINGSKOSTNADER

	2015	2014
Ingående värde	14 075	13 427
Årets anskaffning	14 983	14 075
Årets avskrivning	-14 075	-13 427
Utgående värde	14 983	14 075

Anskaffningskostnader
med avskrivningstid inom ett år 14 983 14 075

NOT 23 AVSÄTTNING FÖR EJ INTJÄNADE PREMIER OCH KVADRÖJANDE RISKER

	2015			2014		
	Brutto	Åf-andel	Netto	Brutto	Åf-andel	Netto
Avsättning för ej intjänade premier						
Ingående balans	236 176	0	236 176	219 085	0	219 085
Premieinkomst	603 094	-49 388	553 706	636 973	-129 713	507 260
Intjänade premier under perioden	-587 176	49 388	-537 788	-619 882	129 713	-490 169
Utgående balans	252 094	0	252 094	236 176	0	236 176
Avsättning för kvadröjande risk						
Ingående balans	0	0	0	0	0	0
Premieinkomst	0	0	0	0	0	0
Intjänade premier under perioden	0	0	0	0	0	0
Utgående balans	0	0	0	0	0	0
Summa avsättning för ej intjänade premier och kvadröjande risk	252 094	0	252 094	236 176	0	236 176

NOT 24 AVSÄTTNING FÖR OREGLERADE SKADOR

	2015			2014		
	Brutto	Åf-andel	Netto	Brutto	Åf-andel	Netto
Inträffade och rapporterade skador	678 177	-129 380	548 797	433 434	-58 947	374 487
Inträffade men ej rapporterade skador (IBNR)	334 540	-139 370	195 170	222 220	-91 756	130 464
Avsättning för skaderegleringskostnad	24 170	0	24 170	18 667	0	18 667
Ingående balans	1 036 887	-268 750	768 137	674 321	-150 703	523 618
Förväntad kostnad för skador som inträffat under den innevarande perioden	422 592	-21 640	400 952	400 184	-32 234	367 950
Utbetalt/överfört till försäkringsskulder eller andra kortfristiga skulder	-384 530	23 560	-360 970	-325 349	-29 328	-354 677
Förändring av förväntad kostnad för skador som inträffat tidigare år (avvecklingsresultat)	-26 314	12 247	-14 067	-26 111	15 627	-10 484
Utgående balans	1 048 635	-254 583	794 052			
Inträffade och rapporterade skador	544 900	-116 912	427 988			
Inträffade men ej rapporterade skador (IBNR)	503 735	-137 671	366 064			
Avsättning skaderegleringskostnad	31 074	0	31 074			
Utgående balans totalt	1 079 709	-254 583	825 126			

Avsättningen före diskontering av olycksfalls- och trafikaffärens reserv för oreglerade skador uppgår till 456 028 (450 090). Motsvarande belopp efter diskontering är 407 925 (394 836). För olycksfall- och trafikförsäkring tillämpas diskontering med en ränta om 1,25% (1,50%). Diskonteringsräntan är baserad på medelvärdet av räntan på 7-åriga svenska statsobligationer med ett allmänt avdrag på 20% av räntesatsen. Inträffade men ej rapporterade skador (IBNR) avser både direkt och indirekt försäkring. Avsättningen för skadelivräntor beräknas enligt vedertagna livförsäkringstekniska metoder, och diskonteras till marknadsränta enligt FFFS 2011:22.

NOT 25 AVSÄTTNING FÖR PENSIONER OCH LIKNANDE FÖRPLIKTELSE

	Koncern		Moderbolag	
	2015	2014	2015	2014
Avsättning för personal födda 1955 och tidigare som enligt avtal har möjlighet att gå i pension från 62 års ålder	8 900	9 300	8 900	9 300
	8 900	9 300	8 900	9 300

Ovanstående pensionsavsättningar är inte tryggade enligt tryggandelagen. Bolagets övriga förpliktelser avseende pensioner är täckta genom försäkringar. Pensionsavsättning inklusive löneskatt ovan, enligt 62-årsregeln, är gjord utifrån en bedömning av hur stor del av den berörda personalen som kommer att utnyttja möjligheten att gå i förtida pension. Under räkenskapsåret har, till de som valt enligt ovan, utbetalats 597 kkr (1 102 kkr) exklusive löneskatt, pensionskostnaden ingår i belopp tjänstemän, se not 29.

NOT 26 SKATTER

	Koncern		Moderbolag	
	2015	2014	2015	2014
Aktuell skatt	1 572	587	0	0
Uppskjuten skattefordran avseende pensionsskuld	-1 958	-2 046	-1 958	-2 046
Uppskjuten skatt avseende skattemässiga avskrivningar på fastigheter	18 026	18 065	0	0
Uppskjuten skatteskuld på realiserade vinster	109 437	95 205	87 127	77 701
Uppskjuten skatteskuld på obeskattade reserver	109 821	112 703	0	0
Avsättning för skatter	236 898	224 514	85 169	75 655

NOT 27 ÖVRIGA SKULDER

	Koncern		Moderbolag	
	2015	2014	2015	2014
Övriga skulder	3 135	3 867	3 009	3 867
Trafikpremieskatt	21 509	20 237	21 509	20 237
Summa	24 644	24 104	24 518	24 104

NOT 28 ARVODEN OCH KOSTNADSERSÄTTNINGAR TILL REVISORER

	Koncern		Moderbolag	
	2015	2014	2015	2014
PWC				
Revisionsuppdraget	343	323	321	273
Övriga tjänster	0	0	0	0
Totalt	343	323	321	273

NOT 29 PERSONAL OCH OMBUD

Löner, ersättningar och sociala kostnader har utgått enligt följande:

	Styrelse och vd		Tjänstemän		Ombud		Totalt	
	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014
Löner och ersättningar	2 818	2 709	42 459	43 001	1 979	2 317	47 256	48 027
Sociala avgifter	1 789	1 712	21 474	21 409	537	396	23 800	23 517
Varav pensionsavgifter	728	693	8 309	7 795	0	0	9 037	8 488
Summa	4 607	4 421	63 933	64 410	2 516	2 713	71 056	71 544

Ersättningar till ledande befattningshavare

I enlighet med FFFS 2011:2 offentliggörs bolagets ersättningspolicy på företagets hemsida. Till styrelsens ordförande och fem av bolagsstämman valda ledamöter utgår arvode enligt bolagsstämmans beslut. Till styrelsens ordförande utgår ett årsarvode på 220 000 kr, till vice ordförande utgår ett årsarvode på 110 000 kr, därutöver inget arvode som exvis dagarvode. Till ordinarie styrelseledamot utgår ett årsarvode på 40 000 kr samt sammanträdesarvode. Sammanträdesarvodet uppgår till 2 750 kr/sammanträde. De två arbetstagarrepresentanterna erhåller inte styrelsearvode. Ersättning till verkställande direktören utgörs av grundlön samt pension. Till andra ledande befattningshavare utgörs ersättningen av grundlön. Med andra ledande befattningshavare avses de personer som tillsammans med verkställande direktören utgör företagsledning.

Ersättningar under 2015	Grundlön/arvode		Pensionskostnad		Summa	
	2015	2014	2015	2014	2015	2014
Verkställande direktören	2 207	2 104	728	693	2 935	2 797
Styrelsens ordförande Patrik Sandin	223	217	0	0	223	217
Styrelsens vice ordförande Erik Eriksson	113	113	0	0	113	113
Styrelseledamot Anders Folkesson	85	78	0	0	85	78
Styrelseledamot Eva Julin Dombrowe	65	62	0	-	65	62
Styrelseledamot Christina Lundqvist-Viklund	57	60	0	0	57	60
Styrelseledamot Victoria Svanberg	68	73	0	0	68	73
Andra ledande befattningshavare (5 st)	3 999	4 025	1 940	1 920	5 939	5 945
Summa	6 817	6 732	2 668	2 613	9 485	9 345

Rörlig ersättning

För viss säljande personal som arbetar med sak- och livförsäkring utgår prestationsbaserad rörlig ersättning.

Ingen rörlig ersättning utgår till övriga anställda.

Pension

Pensionsåldern för verkställande direktören är 65 år. Pensionen är i sin helhet avgiftsbestämd, pensionspremien skall uppgå till 35 % av bruttolönen. Direktspension utgår till VD om VD arbetar kvar till 65 års ålder med maximalt 300 000 kr och utbetalas mellan 65-70 års ålder. För andra ledande befattningshavare är pensionsåldern 65 år och följer pensionsavtalet mellan FAO och FTF. För fyra befattningshavare är pensionen förmånsbestämd och för en befattningshavare är pensionen avgiftsbestämd. Den avgiftsbestämda premien är motsvarande den frilagda premien som skulle gälla vid en förmånsbestämd försäkring och är således kostnadsneutral för bolaget.

Avgångsvederlag

I händelse av uppsägning från bolagets sida utgår avgångsvederlag till VD förutom lön under uppsägningstiden ett år, två årslöner som avgångsvederlag. Vid uppsägning från bolagets sida efter 60 år utgår dessutom pension till fyllda 65 år enligt normala pensionsvillkor. För andra ledande befattningshavare utgår inget avgångsvederlag utan anställningsavtalet följer kollektivavtalet.

Medelantal anställda	Styrelse och vd		Anställda	
	2015	2014	2015	2014
Män	5	6	49	51
Kvinnor	4	3	49	49
Totalt	9	9	98	100
Medelantal ombud	2015		2014	
Fritidssäljare	6		12	
Specialombud	135		163	

Långtidsfriska (<5 sjukdagar/år)	2015	2014
	64 %	75 %
Sjukfrånvaro	2015	2014
Total sjukfrånvaro		
av budgeterad tid	2,9 %	1,8 %
Sjukfrånvaro mer än 15 dagar	1,2 %	0,6 %
Sjukfrånvaro, kön	2015	2014
Kvinnor	2,5 %	2,2 %
Män	3,2 %	1,4 %

NOT 30 NÄRSTÅENDE

Närstående relationer

Med närstående avses både juridiska och fysiska personer enligt definitionen i IAS 24.

Samtliga av Länsförsäkringar Värmlands dotterbolag bedöms därav som närstående, se not 15.

Vidare betraktas ledningsgrupp och styrelseledamöter som närstående (för närmare upplysning om transaktioner med ledningsgrupp och styrelseledamöter, se not 29).

Transaktioner med närstående ska hanteras på affärsmässiga villkor som all annan verksamhet inom bolaget. Ingen av transaktionerna med närstående har till sin karaktär, villkor eller ekonomiska innebörd varit ovanlig eller på annat sätt inte varit affärsmässigt genomförd.

Sammanställning över närstående transaktioner.

Dotterbolag	2015	2014
Försäljning av varor och tjänster till närstående	1 064	1 064
Inköp av varor och tjänster till närstående	5 703	5 707
Övrigt (räntor och utdelning)	885	1 351
Fordringar på närstående per 31 december	105 964	106 431

Tilläggsupplysningar angående försäkringsrörelsen

	Totalt 2015	Olycksfall och sjukdom	Motorfordon ansvar mot tredje man	Motor övriga klasser	Brand- och annan egendoms-	Allmän ansvarig- het	Rätts- skydd	S:a direkt försäkring	Mottagen åter försäkring
Premieinkomst, brutto	603 094	13 516	108 038	156 360	256 716	14 381	13 755	562 766	40 328
Premieintäkt, brutto	587 176	13 226	105 791	149 176	251 213	14 073	13 460	546 939	40 237
Försäkringsersättningar, brutto	493 907	11 850	77 333	121 934	224 789	12 371	11 433	459 710	34 197
Driftkostnader, brutto	92 825	2 173	17 514	27 188	41 267	2 312	2 211	92 665	160
Resultat av avgiven återförsäkring	-12 044	-279	822	-271	-5 305	-297	-284	-5 614	-6 430
Skadeprocent brutto	84,1	89,6	73,1	81,7	89,5	87,9	84,9	84,1	85,0

Revisionsberättelse

Till bolagsstämman i Länsförsäkringar Värmland

Org nr 573201-8329

Rapport om årsredovisningen och koncernredovisningen

Jag har utfört en revision av årsredovisningen och koncernredovisningen för Länsförsäkringar Värmland för år 2015. Bolagets årsredovisning och koncernredovisning ingår i den tryckta versionen av detta dokument på sidorna 6–38.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar för årsredovisningen och koncernredovisningen

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att upprätta en årsredovisning som ger en rättvisande bild enligt lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och en koncernredovisning som ger en rättvisande bild enligt internationella redovisningsstandards IFRS, såsom de antagits av EU, och enligt lagen om årsredovisning i försäkringsföretag, och för den interna kontroll som styrelsen och verkställande direktören bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning och koncernredovisning som inte innehåller väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Revisorns ansvar

Mitt ansvar är att uttala mig om årsredovisningen och koncernredovisningen på grundval av min revision. Jag har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige. Dessa standarder kräver att jag följer yrkesetiska krav samt planerar och utför revisionen för att uppnå rimlig säkerhet att årsredovisningen och koncernredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter.

En revision innefattar att genom olika åtgärder inhämta revisionsbevis om belopp och annan information i årsredovisningen och koncernredovisningen. Revisorn väljer vilka åtgärder som ska utföras, bland annat genom att bedöma riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen och koncernredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel. Vid denna riskbedömning beaktar revisorn de delar av den interna kontrollen som är relevanta för hur bolaget upprättar årsredovisningen och koncernredovisningen för att ge en rättvisande bild i syfte att utforma granskningsåtgärder som är ändamålsenliga med hänsyn till omständigheterna, men inte i syfte att göra ett uttalande om effektiviteten i bolagets interna kontroll. En revision innefattar också en utvärdering av ändamålsenligheten i de redovisningsprinciper som har använts och av rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens

uppskattningar i redovisningen, liksom en utvärdering av den övergripande presentationen i årsredovisningen och koncernredovisningen.

Jag anser att de revisionsbevis jag har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för mina uttalanden.

Uttalanden

Enligt min uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av moderbolagets finansiella ställning per den 31 december 2015 och av dess finansiella resultat och kassaflöden för året enligt lagen om årsredovisning i försäkringsföretag, och koncernredovisningen har upprättats i enlighet med lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av koncernens finansiella ställning per den 31 december 2015 och av dess resultat och kassaflöden enligt internationella redovisningsstandards, såsom de antagits av EU, och enligt lagen om årsredovisning i försäkringsföretag. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar.

Jag tillstyrker därför att bolagsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för moderbolaget och koncernen.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Utöver min revision av årsredovisningen och koncernredovisningen har jag även utfört en revision av förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för Länsförsäkringar Värmland för år 2015.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust, och det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för förvaltningen enligt försäkringsrörelselagen.

Revisorns ansvar

Mitt ansvar är att med rimlig säkerhet uttala mig om förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust och om förvaltningen på grundval av min revision. Jag har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige.

Som underlag för mitt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust har jag granskat om förslaget är förenligt med försäkringsrörelselagen.

Som underlag för mitt uttalande om ansvarsfrihet har jag utöver min revision av årsredovisningen och koncernredovisningen granskat väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden i bolaget för att kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören är ersättningsskyldig mot bolaget. Jag har även granskat om någon styrelseledamot eller verkställande direktören på annat sätt har handlat i strid med försäkringsrörelselagen, lagen om årsredovisning i försäkringsföretag eller bolagsordningen.

Jag anser att de revisionsbevis jag har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för mina uttalanden.

Uttalanden

Jag tillstyrker att bolagsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Karlstad den 11 mars 2016

Michael Lindengren

Auktoriserad revisor

Bolagsstyrningsrapport

Bolagsstyrningsrapport avseende verksamhetsåret 2015

Länsförsäkringar Värmland följer i tillämpliga delar, bland annat med beaktande av att bolaget inte är ett aktiemarknadsbolag, Svensk kod för bolagsstyrning (Koden). Avvikelse och förklaring till dessa anges nedan. Bolagsstyrningsrapporten har inte granskats av bolagets revisor.

Bolagsstämma

Bolagsstämman är Länsförsäkringar Värmlands högsta beslutande organ med ett antal formella uppgifter som regleras i lag och bolagsordning. Stämmans huvudsakliga uppgifter är att besluta om bolagsordning för Länsförsäkringar Värmland, utse styrelse, revisorer och valberedning samt besluta om ersättning till dessa, besluta om årsredovisning samt om ansvarsfrihet för styrelsen och verkställande direktören. Den fasta ersättningen till de stämموالدا styrelseledamöterna delas upp mellan ordföranden, vice ordföranden och övriga ledamöter och inkluderar ersättning för extra styrelsesammanträden och utskottsarbete med mera. De stämموالدا ledamöterna förutom ordföranden och vice ordförande erhåller också ett dagsarvode för varje möte som de deltar i. Ordinarie bolagsstämma 2015 fastställde principer för ersättning och andra anställningsvillkor för företagsledningen (se under avsnittet Ersättning till företagsledningen nedan).

Bolagsstämman utgörs av fullmäktige som är valda av försäkringstagarna. Antalet fullmäktige uppgår till 60 ordinarie ledamöter. Bolagets fullmäktigeorganisation finns beskriven under bolagsstyrningsfrågor på bolagets hemsida. Kallelse till bolagsstämman sker genom brev med posten, tidigast fyra och senast två veckor före bolagsstämman. Plats och tidpunkt för bolagsstämman publiceras även på bolagets hemsida. Av bolagsordningen framgår det att fullmäktige har rätt att få ett ärende hänskjutet till prövning på stämman, om denne hos styrelsen skriftligen framställer yrkande därom i så god tid att ärendet kan tas med i kallelsen till stämman. Någon exakt tid för detta finns inte angiven i bolagsordningen.

För deltagande på bolagsstämman krävs att fullmäktige närvarar fysiskt. Bestämmelserna i Koden om deltagande på distans tillämpas inte av bolaget. Med hänsyn till det begränsade antalet fullmäktige är bedömningen att det lämpligaste sättet att genomföra bolagsstämma på är genom fysisk närvaro av samtliga fullmäktige. Kodens övriga bestämmelser om bolagsstämma, bland annat om styrelsens, ledningens och revisorernas närvaro samt om bolagsstämmans genomförande, tillämpas av bolaget. Protokoll från bolagsstämma publiceras på bolagets hemsida. Strax före bolagsstämman får de fullmäktigeledamöter som så önskar, en fördjupad information om årsredovisningen.

Valberedning

Bolaget har en av bolagsstämman utsedd valberedning med huvudsaklig uppgift att utarbeta förslag till val av styrelse och revisorer samt ersättning till dessa. Valberedningens ledamöter väljs för en mandattid om 4 år. Valberedningens uppgifter och arbetsformer framgår av Instruktion för valberedningen, fastställd av ordinarie bolagsstämma 2006 efter anpassning till bestämmelserna i Koden. Den nu gällande instruktionen finns publicerad på bolagets hemsida.

Valberedningen presenterar sina förslag för fullmäktige i kallelsen till ordinarie bolagsstämma. Vid bolagsstämman skall valberedningen presentera och motivera sina förslag och lämna en redogörelse för hur dess arbete bedrivits. Kodens regler om att valberedningens förslag ska presenteras på bolagets hemsida tillämpas inte. Eftersom det endast är fullmäktige som kallas till bolagsstämman saknas det skäl att gå ut med allmän information.

Valberedningen består av följande ledamöter:

- **Stig Löfgren**, född 1951, civilekonom, invald 2008, mandattid utgår 2016
- **Anders Andersson**, född 1959, aukt. redovisningskonsult, invald 2011, mandattid utgår 2018
- **Lena Larsson**, född 1957, VD AB Byggbeslag, invald 2015, mandattiden utgår 2019
- **Margareta Engström-Friberg**, född 1960, undersköterska, invald 2008, mandattid utgår 2018
- **Nils-Erik Nilsson**, född 1950, lantbrukare, invald 2013, mandattid utgår 2017

Revisor

Enligt bolagsordningen ska Länsförsäkringar Värmland ha en ordinarie revisor och en revisorssuppleant. Revisorerna utses för en mandattid om ett år. Vid ordinarie bolagsstämma 2015 utsågs:

- **Michael Lindengren**, född 1956, PwC, PricewaterhouseCoopers AB, Göteborg, ordinarie revisor.
- **Eva Fällén**, född 1960, PwC, PricewaterhouseCoopers AB, Stockholm, revisorssuppleant.

Styrelsen i sin helhet träffar revisorn normalt en gång per år.

Styrelse

Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltning. I detta ansvar ingår bland annat att fastställa organisation, mål och strategier samt riktlinjer för kontroll och styrning.

Styrelsen ska enligt bolagsordningen bestå av lägst sju och högst nio ledamöter. Styrelsen består av sex ordinarie stämموالدا ledamöter. Därutöver finns två ordinarie arbetstagarledamöter med två suppleanter. VD ingår i styrelsen.

Mandattiden för de stämموالدا ledamöterna uppgår till tre år. Skälen till avvikelse från Kodens bestämmelse om mandattid om högst ett år är bedömningen att intresset av att styrelsens ledamöter genom ettårig mandattid ställer sina platser till förfogande varje år, inte på samma sätt gör sig gällande i bolag vars bolagsstämma utgörs av ett begränsat antal ledamöter som vid en bolagsstämma i ett aktiemarknadsbolag med många deltagare. Intresset av kontinuitet i styrelsearbetet och att ge nyvald ledamot rimlig tid att komma in i styrelsearbetet väger därmed tyngre.

Bolagets styrelse består av följande ledamöter: Se årsredovisningen sid 48.

Styrelsen har fastställt en arbetsordning för sitt arbete. Översyn av arbetsordningen har genomförts för anpassning till Kodens bestämmelser. Arbetsordningen finns publicerad på bolagets hemsida.

Ordföranden

Enligt arbetsordningen ska ordföranden leda styrelsens arbete och tillse att styrelsen fullgör sina uppgifter. Ordföranden ska därvid bland annat tillse att styrelsen sammanträder vid behov, att styrelsen ges tillfälle att delta i sammanträden och erhåller tillfredsställande informations- och beslutsunderlag samt tillämpar ett ändamålsenligt arbetssätt. Ordföranden ska genom löpande kontakt med VD även mellan styrelsemötena hålla sig informerad om väsentliga händelser och bolagets utveckling samt stödja VD i dennes arbete.

Internrevision

Styrelsen har utsett en från den operativa verksamheten oberoende granskningsfunktion, Internrevision, med huvudsaklig uppgift att stödja styrelsen med uppföljning av att verksamhetens omfattning och inriktning överensstämmer med av styrelsen utfärdade riktlinjer och fattade beslut samt att verksamheten bedrivs mot av styrelsen uppsatta mål. Internrevision ska även granska och utvärdera bolagets organisation, rutiner, styrning och kontroll av verksamheten. Styrelsen har fastställt en särskild instruktion för internrevision. Länsförsäkringar AB:s internrevision har sedan 2007 haft styrelsens uppdrag att vara bolagets internrevision.

Arbetsfördelning inom styrelsen

Styrelsen har inom sig utsett arbetsutskott, finansutskott, ersättningsutskott, lokal bankstyrelse och styrelse för Länsförsäkringar Värmland Fastigheter AB och HB, (i fastighetsbolagens styrelse ingår även fem ledamöter ur företagsledningen).

Något revisionsutskott har inte utsetts. Styrelsen har funnit det mest ändamålsenligt att fullgöra de aktuella uppgifterna i styrelsen som helhet.

I arbetsutskottet beslutas ärenden som är av mycket brådskande natur och ärenden som hänskjutits till arbetsutskottet av styrelsen.

Arbetsutskottet sammansättning:

- **Patrik Sandin**, ordförande
- **Erik Eriksson**
- **Ulf W Eriksson**
- **Jan Ingman**, personalrepresentant

Ersättningsutskottet har till uppgift att ansvara för att bereda väsentliga ersättningsbeslut samt beslut om åtgärder för att följa upp tillämpningen av ersättningspolicyn. Ersättningspolicyn finns tillgänglig på bolagets hemsida.

Utgångspunkten för ersättningsmodellen är att den ska bidra till att skapa goda förutsättningar för Länsförsäkringar Värmland att på ett tillfredsställande sätt utföra sitt uppdrag från ägarna.

Ersättningsmodellen ska stimulera till goda prestationer och bidra till att göra Bolaget till en attraktiv arbetsgivare som kan konkurrera om rätt kompetens på marknaden. Ersättningsmodellen ska vara förenlig med och främja en sund och effektiv riskhantering och inte uppmuntra till ett överdrivet risktagande eller motverka Bolagets långsiktiga intressen.

Anställda inom Bolaget ska ha marknadsmässiga anställningsvillkor. Ersättningarna ska därigenom vara i nivå med branschen på den geografiska marknad där Bolaget är verksamt. Utformning och nivå på ersättningar ska harmoniera med Bolagets värderingar,

dvs vara rimliga, präglade av måttfullhet och väl avvägda, bidra till en god etik och organisationskultur samt präglas av öppenhet och transparens.

Bolagets styrelse ska besluta om ersättning och övriga anställningsvillkor för VD och övriga anställda som ingår i företagsledningen. Beslut om ersättning till övriga anställda som rapporterar direkt till VD kan av styrelsen delegeras till VD. Om delegering sker till VD ska VD hålla styrelsen informerad om innehållet i sådana beslut. Ersättningsutskottets sammansättning:

- **Patrik Sandin**, ordförande
- **Erik Eriksson**
- **Victoria Svanberg**

I *finansutskottet* beslutas om kapitalplaceringar i enlighet med av styrelsen beslutad kapitalplaceringspolicy.

Finansutskottets sammansättning:

- **Patrik Sandin**, ordförande
- **Erik Eriksson**
- **Ulf W Eriksson**

Lokalbankstyrelsens uppgift är att särskilt följa bankens utveckling och ge stöd och råd i bankverksamheten. Större kreditbeslut fattas av lokalbankstyrelsen.

Lokalbankstyrelsens sammansättning:

- **Erik Eriksson**, ordförande
- **Patrik Sandin**
- **Ulf W Eriksson**
- **Anders Folkesson**
- **Sven Norell**
- **Anders Olsson**

Fastighetsbolagen är helägda dotterbolag till Länsförsäkringar Värmland.

Länsförsäkringar Värmland Fastigheter AB:s och HB:s styrelse:

- **Patrik Sandin**, ordförande
- **Erik Eriksson**
- **Ulf W Eriksson**
- **Anette Hedbern**
- **Stefan Nordéen**
- **Sven Norell**
- **Anders Olsson**

Länsförsäkringar Värmland Aktieförvaltning AB är ett helägt dotterbolag till Länsförsäkringar Värmland. Bolaget har som ändamål att förvalta aktier i Humlegården Fastigheter AB.

Styrelsens sammansättning i Länsförsäkringar Värmland Aktieförvaltning AB:

- **Ulf W Eriksson**
- **Anette Hedbern**
- **Per-Arne Persson**

Möten och närvaro

Tabellen visar antalet möten inom respektive organ som hållits under perioden från ordinarie bolagsstämma 2015 till och med mars 2016, liksom de enskilda ledamöternas närvaro.

Styrelsen i Länsförsäkringar Värmland har genomfört sex sammanträden under perioden.

- **Patrik Sandin** har deltagit i sex av sex sammanträden
- **Erik Eriksson** har deltagit i sex av sex sammanträden
- **Ulf W Eriksson** har deltagit i sex av sex sammanträden
- **Anders Folkesson** har deltagit i sex av sex sammanträden
- **Eva Julin Dombrowe** har deltagit i fem av sex sammanträden
- **Christina Lundqvist Viklund** har deltagit i tre av sex sammanträden
- **Victoria Svanberg** har deltagit i sex av sex sammanträden
- **Jan Ingman** har deltagit i fem av sex sammanträden
- **Sara Johnson** har deltagit i fem av sex sammanträden

Närvaro arbetsutskottet

Arbetsutskottet har inte genomfört något sammanträde under perioden.

Närvaro Finansutskottet

Finansutskottet har inte genomfört något sammanträde under perioden.

Närvaro Ersättningsutskottet

Ersättningsutskottet har genomfört ett sammanträde under perioden.

- **Patrik Sandin** har deltagit i ett av ett sammanträde
- **Erik Eriksson** har deltagit i ett av ett sammanträde
- **Victoria Svanberg** har deltagit i ett av ett sammanträde

Närvaro Lokalbankstyrelsen

Lokalbankstyrelsen har genomfört tre sammanträden under perioden.

- **Patrik Sandin** har deltagit i tre av tre sammanträden
- **Erik Eriksson** har deltagit i tre av tre sammanträden
- **Ulf W Eriksson** har deltagit i tre av tre sammanträden
- **Anders Folkesson** har deltagit i tre av tre sammanträden
- **Sven Norell** har deltagit i tre av tre sammanträden
- **Anders Olsson** har deltagit i tre av tre sammanträden

Närvaro Länsförsäkringar Värmland Fastigheter AB's och HB's styrelse

Styrelsen för Länsförsäkringar Värmland Fastigheter AB och HB har genomfört fyra sammanträden under perioden från ordinarie bolagsstämma 2015 till och med mars 2016.

- **Patrik Sandin** har deltagit i fyra av fyra sammanträden
- **Erik Eriksson** har deltagit i fyra av fyra sammanträden
- **Ulf W Eriksson** har deltagit i fyra av fyra sammanträden
- **Anette Hedbern** har deltagit i fyra av fyra sammanträden
- **Sven Norell** har deltagit i fyra av fyra sammanträden
- **Anders Olsson** har deltagit i tre av fyra sammanträden
- **Stefan Nordéen** har deltagit i fyra av fyra sammanträden

Närvaro Länsförsäkringar Värmland Aktieförvaltning AB

Styrelsen för Länsförsäkringar Värmland Aktieförvaltning har enbart genomfört bolagsstämma och ett konstituerande möte under 2015. Bolaget har som ändamål att förvalta aktier i Humlegården AB.

Verkställande direktören

Ulf W Eriksson är vd i Länsförsäkringar Värmland och Länsförsäkringar Värmland Fastigheter AB och HB samt i Länsförsäkringar Värmland Aktieförvaltning AB. Han är även styrelseledamot i dessa bolag. I övrigt se sid 50.

Styrelsens rapport om intern kontroll avseende den finansiella rapporteringen 2015

Denna rapport om intern kontroll avseende den finansiella rapporteringen 2015 har upprättats i enlighet med Koden och i enlighet med vägledning till Koden som tagits fram av arbetsgrupper från Svensk Näringsliv och FAR. Rapporten är inte en del av den formella årsredovisningen och rapporten är inte granskad av bolagets revisorer.

Processen för intern kontroll och riskhantering baseras på kontrollmiljön och omfattar fyra huvudaktiviteter: riskbedömning, kontrollaktiviteter, information och kommunikation samt uppföljning.

Kontrollmiljö

Basen för den interna kontrollen avseende den finansiella rapporteringen utgörs av kontrollmiljön med den organisation, beslutsordning samt fördelning av befogenheter och ansvar mellan de olika organ styrelsen och verkställande direktören inrättat för bolaget. Denna ordning dokumenteras och kommuniceras i styrdokument i form av interna policyer, riktlinjer och instruktioner. Exempel på sådana styrdokument är rapportinstruktion och attestinstruktion. Vidare har styrelsen bland annat för beredning av den finansiella rapporteringen inrättat en funktion för interntrevision i syfte att stödja styrelsen i uppföljningen av att verksamheten bedrivs i enlighet med styrelsens beslut. Denna funktions tjänster upphandlas externt.

Riskbedömning

Riskbedömning omfattar att identifiera och kartlägga väsentliga risker som påverkar den interna kontrollen avseende den finansiella rapporteringen. Dessa risker kartläggs och identifieras på bolagsnivå och avdelningsnivå.

Bolaget har sedan våren 2012 inrättat en särskild tjänst som Riskcontroller. Riskrapport lämnas till styrelsen och vd per varje kvartal.

Kontrollaktiviteter

Riskerna i den finansiella rapporteringen begränsas genom noggrant förberedda bokslut, standardiserade arbetsrutiner med inbyggda kontrollfunktioner samt utvärdering av arbetet med kontinuerliga förbättringar. Den finansiella informationen analyseras och granskas på olika nivåer i organisationen innan den blir offentligt publicerad.

Ett kontinuerligt arbete pågår med att eliminera och reducera identifierade väsentliga risker som påverkar den interna kontrollen avseende den finansiella rapporteringen. Arbetet inkluderar utveckling och förbättring av kontrollaktiviteter samt insatser för att medarbetarna ska ha rätt kompetens.

Information och kommunikation

De interna styrdokumenterna är föremål för översyn och beslut minst en gång per år. Styrdokumenterna publiceras på bolagets interna hemsida. Varje chef ska se till att bestämmelserna kommuniceras till underställd personal.

Uppföljning

En oberoende granskningsfunktion, Internrevision, har inrättats i syfte att stödja styrelsen i uppföljningen av att verksamheten bedrivs i enlighet med styrelsens beslut. Internrevision ska genom granskning och rapporter utvärdera om verksamheten bedrivs på ett effektivt sätt, om rapporteringen till styrelsen ger en korrekt bild av verksamheten och om verksamheten bedrivs enligt gällande interna och externa regelverk. Internrevisionen upphandlas externt och den rapporterar till bolagets styrelse. Vidare ska varje chef se till att styrdokument efterlevs inom sitt ansvarsområde.

Funktionen Compliance har till uppgift att fortlöpande identifiera, bedöma, övervaka och rapportera compliancerisker, dvs. risk för sanktioner enligt lag eller föreskrift och risk för finansiell förlust. Rapportering sker till vd och styrelsen. Bolaget har sedan hösten 2010 inrättat en särskild tjänst som compliance.

Fullmäktige 2015

Bolagets fullmäktige väljs i öppna val, där alla försäkringstagare har rätt att rösta.

Under hösten 2015 hölls val i samtliga kretsar med anledning av att bolagsordningen ändrades, suppleanterna togs bort och antalet ledamöter utökades. Här nedan återfinnes fullmäktigeledamöterna för respektive krets.

ARVIKA – EDA

Christian Albinsson, Arvika
Margareta Engström-Friberg, Gräsmark
Solveig Nilsson, Arvika
Linda Nordin, Arvika
Bengt Persson, Arvika
Jan Rööse, Arvika
Kjell Sjöberg, Åmotfors

HAGFORS – MUNKFORS – TORSBY

Bert Andersson, Munkfors
Alf Danielsson, Höje
Åke Lindh, Torsby
Stig Löfgren, Hagfors
Britt-Marie Nordqvist, Ekshärad
Lisbeth Svensson, Ekshärad
Vidar Åsemark, Ekshärad

SÄFFLE – GRUMS – ÅRJÄNG

Jörgen Andersson, Säffle
Sven-Erik Carlsson, Värmlands Nysäter
Kjell Grimberg, Segmon
Sven Jansson, Värmlands Nysäter
Lars-Erik Langs, Säffle
Lars Lundgren, Åmål
Nils-Erik Nilsson, Värmlands Nysäter

KARLSTAD – HAMMARÖ – KIL – FORSHAGA

Stefan Bergström, Karlstad
Ingvar Börjesson, Karlstad
Christer Cassåsen, Karlstad
Rolf Helander, Karlstad
Gunvor Hårdne, Deje
Fred-Inge Johansson, Molkom
Kenneth Johansson, Deje
Ola Jonsson, Hammarö
Anders Kortfält, Karlstad
Lena Larsson, Karlstad
Sven-Åke Loberg, Karlstad
Birgitta Mattsson, Molkom
Stig Nickolausson, Karlstad
Bertil Nilsson, Karlstad

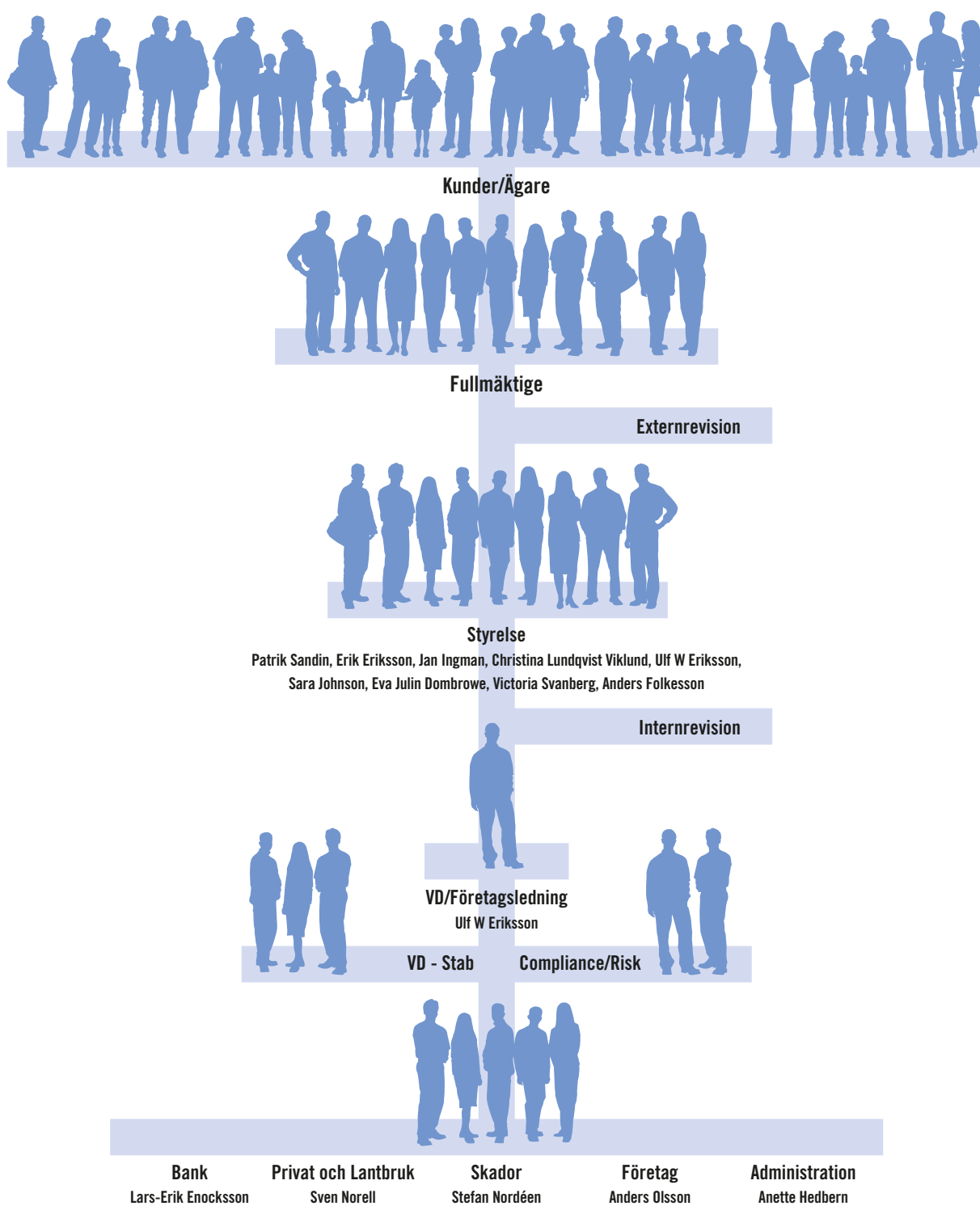
FILIPSTAD – STORFORS – KRISTINEHAMN

Rolf Christoffersson, Filipstad
Thomas Dickson, Lesjöfors
Maria Hiertner, Kristinehamn
Torbjörn Jensen, Kristinehamn
Leif Larsson, Storfors
Ingrid Lind, Kristinehamn
Sten-Olof Olsson, Kristinehamn

SUNNE

Birgitta Broman, Östra Ämtervik
Börje Persson, Gräsmark
Henry Sjölund, Västra Ämtervik
Bengt Söderberg, Östra Ämtervik

Torbjörn Nilsson, Karlstad
Ulf Nordentjell, Karlstad
Birgitta Olsson, Karlstad
Hans Olsson, Kil
Roland Olsson, Kil
Steve Olsson, Forshaga
Tore Olsson, Kil
C op de Weegh Lundström, Karlstad
Gunnar Ordell, Karlstad
Britt Palmius, Karlstad
Emma Rienas Sandin, Karlstad
Martin Sandin, Karlstad
Lage Tedenby, Karlstad
Lena Wrinell, Karlstad

Styrelse

Namn: Erik Eriksson
Född: 1951 **Invald:** 1994
Titel/styrelsefunktion: Lantbrukare/styrelsens vice ordförande
Utbildning: Studentexamen och studier i statskunskap
Övriga styrelseuppdrag: Styrelseledamot Länsförsäkringar Värmland Fastigheter AB, ordförande Landstingets Patientnämnd, styrelseledamot Skogsåakarna i Mellansverige AB
Tidigare erfarenhet: Ordförande Föreningsbanken Karlstad, nämndeman Karlstads Tingsrätt, nämndeman Hovrätten i Västra Sverige
Mandattid: Utgår vid bolagsstämma 2018

Namn: Ulf W Eriksson
Född: 1952 **Anställd:** 1994
Titel/styrelsefunktion: VD Länsförsäkringar Värmland/ledamot
Utbildning: Jur. kand. med företagsekonomi
Övriga styrelseuppdrag: Länsförsäkringar Fondförvaltning AB, Länsförsäkringar Värmland Fastigheter AB och Länsförsäkringar Värmland Aktieförvaltning AB, Klässbols Linneväveri AB, Eko Väst Invest AB
Tidigare erfarenhet: Tingsnotarie, Byrådirektör Försvarets Civilförvaltning, Bankjurist och Chefsjurist i Mellersta Sveriges Föreningsbank, Bankchef och Bankdirektör Föreningsbanken

Namn: Anders Folkesson
Född: 1951 **Invald:** 2003
Titel/styrelsefunktion: Lantbrukare/ledamot
Övriga styrelseuppdrag: Vice ordförande Miljö- och Bygglövsnämnden, Sunne kommun
Tidigare erfarenhet: Styrelseledamot Slakteriföretaget Farmek, Styrelseledamot LRF länsförbund, ordförande Swedish Meats Förvaltningsråd och centrala valberedningen, ledamot Distriktsstyrelsen Lantmännen Värmland
Mandattid: Utgår vid bolagsstämma 2018

Namn: Sara Johnson
Född: 1983 **Invald:** 2014 suppl. 2015 ord.ledamot
Titel/styrelsefunktion: Bank och försäkringsrådgivare/personalrepresentant
Utbildning: Personal och Arbetslivs programmet på Karlstad Universitet samt kurser i internationell ekonomi och marknadsföring i Milano. Diplomerad säljare privat sak, intern bankutbildning och fackliga kurser
Övriga styrelseuppdrag: --
Tidigare erfarenhet: Medarbetare i receptionen på Länsförsäkringar under studietiden 2010-2013, försäkringsrådgivare privat samt tidigare ledamot i Kontorseliten Sverige AB 2012-2015

Namn: Jan Ingman
Född: 1961 **Invald:** 2010
Titel/styrelsefunktion: Skadereglerare/personalrepresentant
Utbildning: Gymnasial utbildning, IFU diplom Motor samt Sakskadeutbildning, interna utbildningar, facklig utbildning
Övriga styrelseuppdrag: Ledamot Värmlands Ishockeyförbund, Suppleant Sak Styrelsen LFAB

Namn: Eva Julin Dombrowe
Född: 1958 **Invald:** 2014
Titel/styrelsefunktion: Egenföretagare inom Processutveckling/ledamot
Utbildning: Kemiingenjör
Övriga styrelseuppdrag: Ordf. i Brogruppen Khrmn (lokal styrelse för Handelsk. i Värmland), ordf. i FP Lib. i Khrmn, styrelseledamot i Närsam Khrmn, ledamot i kommunstyrelsen Khrmn
Tidigare erfarenhet: Director Operations & HSE WFA Europé, platschef och produktionschef Casco Adhesives AB Khrmn. Styrelseledamot Casco Adhesives AB, Handelsk. i Värmland, Inova, Nyföretagarcentrum Khrmn, St Lukas stiftelsen
Mandattid: Utgår vid bolagsstämma 2017

STYRELSE

Styrelse

Namn: Christina Lundqvist Viklund

Född: 1970 **Invald:** 2005

Titel/styrelsefunktion: Sportchef & tävlingsledare, Svenska Rallyt AB/ledamot

Utbildning: Fil. kand. i Media- och kommunikationsvetenskap

Övriga styrelseuppdrag: Domar- och observatörsuppdrag gm FIA Internationella Bilsportförbundet, ledamot FIA Organisers' Working Group, styrelseledamot Värmlands Idrottsförbund, styrelseledamot Visit Värmland

Tidigare erfarenhet: Revenue & Project Manager Karlstad CCC, Näringslivsutvecklare och Förtagslots Karlstads kommun, Tävlingschef och vVD Svenska Rallyt AB, Sport- & Marknadschef Svenska Rallyt/ledamot

Mandattid: Utgår vid bolagsstämman 2017

Namn: Patrik Sandin

Född: 1948 **Invald:** 1992

Titel/styrelsefunktion: Egenföretagare och VD/styrelsens ordförande

Utbildning: Realexamen, Ottumwa High School Iowa

Övriga styrelseuppdrag: Styrelseledamot Färjestads Travsällskap, ordförande Länsförsäkringar Värmlands Fastigheter AB, ordförande Värmlands Idrottshistoriska Sällskap, styrelseledamot Agria

Tidigare erfarenhet: Ordförande Forshaga Handbollsklubb, styrelseledamot Föreningen Svensk Dentalhandel, ordförande Svenska Travsportens Centralförbund, ordförande UET - Europeiska Travunionen, Hästnäringens nationella stiftelse, Vice ordförande AB Trav och Galopp, styrelseledamot Nordiska Trvmuseet

Mandattid: Utgår vid bolagsstämman 2016

Namn: Victoria Svanberg

Född: 1969 **Invald:** 1998

Titel/styrelsefunktion: Organisationskonsult och VD/ledamot

Utbildning: eMBAGlobal Handelshögskolan Stockholm, MarknadsekonomDIHM, Organisationspsykologiska studier

Övriga styrelseuppdrag: Ordförande NWT media Norge AS, ledamot Polaris Media ASA, Schibsted Norge AS, Nya Wermlands-Tidningens AB, Anne-Marie och Gustaf Anders Stiftelse för mediaforskning, Branäs Gruppen AB, Kilsbergen Holding AB, Alovus AB, Visit Värmland, Värmlands Museum

Tidigare erfarenhet: Marknadschef Nya Wermlands Tidningens AB, medlem i konsultnätverket Xmentor AB

Mandattid: Utgår vid bolagsstämman 2016

REVISORER

Revisorer

Namn: Michael Lindengren

Född: 1956

Titel/styrelsefunktion: Auktoriserad revisor PwC - PricewaterhouseCoopers AB, Göteborg/Revisor, ordinarie vald av bolagsstämman för Länsförsäkringar Värmland 2014

Övriga uppdrag i försäkringsbranschen: Revisor i Länsförsäkringar Älvsborg, Tjörns Härads Brandstodsbolag, Bohusassuransen Sjöförsäkringsförening ömsesidig, BNP Paribas Cardif Försäkring AB, BNP Paribas Livförsäkring AB, Gard Marine & Energy Försäkring AB (publ)

Namn: Eva Fällén

Född: 1960

Titel/styrelsefunktion: Auktoriserad revisor PwC - PricewaterhouseCoopers AB, Stockholm /Revisorssuppleant i Länsförsäkringar Värmland sedan 2014

Företagsledning

Namn: Lars-Erik Enocksson
Född: 1954 **Anställd:** 2002
Titel: Bankchef
Utbildning: Fackskola, IFL Institutet för Företagsledning
Tidigare erfarenhet: Bankchef Föreningsbanken, VVD och Rörelsechef Fryksdalens Sparbank

Namn: Ulf W Eriksson
Född: 1952 **Anställd:** 1994
Titel: VD
Utbildning: Jur. kand. med företagsekonomi
Övriga styrelseuppdrag: Länsförsäkringar Fondförvaltning AB, Länsförsäkringar Värmland Fastigheter AB, Länsförsäkringar Värmland Aktieförvaltning AB, Klässbols Linneväveri AB, Eko Väst Invest AB
Tidigare erfarenhet: Tingsnotarie, Byrådirektör Försvarets Civilförvaltning. Bankjurist och Chf-jurist i Mellersta Sveriges Föreningsbank, Bankchef och Bankdirektör Föreningsbanken

Namn: Anette Hedbern
Födelseår: 1959 **Anställd:** 2012
Titel: Administrativ chef
Utbildning: Civilekonom
Styrelseuppdrag: Länsförsäkringar Värmland Fastigheter AB, Länsförsäkringar Värmland Aktieförvaltning AB
Tidigare erfarenhet: Auktoriserad revisor

Namn: Stefan Nordén
Födelseår: 1956 **Anställd:** 1986
Titel: Skadefach
Utbildning: Civilekonom
Styrelseuppdrag: Länsförsäkringar Värmland Fastigheter AB
Tidigare erfarenhet: Revisor LR Revision, Ekonomiansvarig Länsförsäkringar Värmland, Administrativ chef Länsförsäkringar Värmland, Länsförsäkringar Värmland Aktieförvaltning AB

Namn: Sven Norell
Födelseår: 1959 **Anställd:** 1999
Titel: Marknadschef Privat/Lantbruk
Utbildning: Civilekonom
Styrelseuppdrag: Länsförsäkringar Värmland Fastigheter AB
Tidigare erfarenhet: Kontorschef Nordea, Bankdirektör Nordea

Namn: Anders Olsson
Födelseår: 1955 **Anställd:** 2000
Titel: Marknadschef Företag
Utbildning: Ekonomiskt gymnasium, högre bankexamen
Styrelseuppdrag: Länsförsäkringar Värmland Fastigheter AB, AGO Fastigheter AB samt förtroendeuppdrag
Tidigare erfarenhet: Kontorschef Nordea, Bankdirektör Nordea

Stora skador vid branden i Arvika i början av 2016.

MILJÖ

Ett aktivt arbete med miljöfrågor

Länsförsäkringar Värmland tar ett aktivt ansvar för miljön. Vi eftersträvar att minska miljöpåverkan i alla delar av verksamheten. Vår miljöpolicy och våra konkreta insatser bidrar till en hållbar utveckling i samhället.

Minskade skador

En villa som totalförstörs genom brand medför ett utsläpp av cirka 25 ton koldioxid. En vattenskada i bostaden innebär ca 300 kg i utsläpp av koldioxid. Därför är vårt arbete med att försöka undvika skador värdefullt.

Några exempel på åtgärder som vi genomför:

Vi genomför elbesiktningar och andra besiktningar på lantbruk för att minska risken för brand.

Vi delar ut brandvarnare och installerar vattenlarm vid nyteckning av villa- och hemförsäkring.

Vi installerar vattenlarm i samband med vattenskador i kök.

Vi bidrar med kunskap i skadeförebyggande arbete kopplat till klimatrelaterade naturskador.

Utbildning och påverkan

Vi påverkar våra anlitade avtalsentreprenörer genom utbildning och kravställande så att de uppfyller våra krav på miljöprestanda.

Vi ger aktiv information genom media och hemsida om skadeförebyggande åtgärder riktade till allmänheten.

Genom vår hemsida informeras kunden också om vilka åtgärder som kunden kan göra själv.

Systematiskt miljöarbete

Sedan 2003 är bolaget miljöcertifierade enligt ISO 14001 vilket innebär att vi hela tiden arbetar för att förbättra vårt miljöarbete.

Sedan dess har vi kraftigt minskat vårt koldioxidutsläpp vid tjänsteresor. Det har skett bland annat genom att vi använder videokonferensutrustning och telefonmöten. När vi behöver resa styr vi mot att använda tåg i första hand. När vi behöver använda bil i tjänsten skall vi använda oss av bilar som är klassade som miljöfordon.

Vi arbetar också med våra arbetsprocesser för att arbeta smartare, exempelvis genom att digitalisera våra handlingar och därmed minska både på pappersförbrukning och transporter.

Medarbetarna är vår viktigaste resurs

Det är våra drygt 100 medarbetare och deras engagemang som gör Länsförsäkringar Värmland till en attraktiv arbetsgivare och ett starkt varumärke.

Attraktiv arbetsgivare

För att kunna rekrytera och behålla kompetenta medarbetare vill vi vara en attraktiv arbetsgivare. Detta gör vi genom att erbjuda en god arbetsmiljö, engagerande arbetsuppgifter, och goda utvecklingsmöjligheter. Vi genomför även aktiviteter mot studenter för att nå detta mål. Vi medverkar på arbetsmarknadsdagar, tar emot praktikanter, sommararbetare och hjälper till med uppsatser.

Nya medarbetare

Under 2015 har sju medarbetare anställts bland annat för att ersätta pensionsavgångar och för att stärka våra olika marknadsområden.

NYANSTÄLLDA 2015

Alexander Westlund
Försäkringsrådgivare
- Privat

Heléne Skymberg
Försäkringsrådgivare
- Privat

Henrik Lindsten
Skadetekniker
Motorfordon

Jonas Pettersson
Skadereglerare
Motor

Linn Umeland
Skadereglerare
Bygg

Marita Berglund
Reception

Tobias Danielsson
Skadeturist

Samverkan som stärker Länsförsäkringar Värmland AB

Länsförsäkringar Värmland äger tillsammans med de övriga länsförsäkringsbolagen Länsförsäkringar AB, med kontor i Stockholm. Inom bank och försäkring finns påtagliga stordriftsfördelar och länsförsäkringsbolagen har valt att samla dessa resurser i Länsförsäkringar AB. För våra kunder är vi alltid lika lokala - Länsförsäkringar Värmland har alltid kundkontakterna här i länet, men i Länsförsäkringar AB bedrivs affärsverksamhet och service- och utvecklingsarbete inom till exempel liv- och fondförsäkring, bank, fondförvaltning, IT, återförsäkring, djurförsäkring och hälsaförsäkring. Länsförsäkringar ABs uppgift är att skapa förutsättningar för länsförsäkringsbolagen att bli framgångsrika på sina respektive marknader.

1. Aktieinnehav i Länsförsäkringar AB

Länsförsäkringar Värmland äger 2,24 procent av aktiekapitalet i Länsförsäkringar AB. Aktieinnehavet i Länsförsäkringar AB inräknas i Länsförsäkringars Värmlands konsolideringskapital.

2. Styrkan i varumärket

Länsförsäkringars gemensamma varumärke är mycket starkt i relation till konkurrenternas inom branschen för bank, försäkring och pension. Under 2015 visade Svenskt Kvalitetsindex mätningar att vi har Sveriges mest nöjda kunder inom de flesta av våra affärsområden. Länsförsäkringar har också länge legat högt upp i Nordic Brands anseendemätningar som mäter allmänhetens syn på oss som finansiell aktör.

Länsförsäkringar arbetar i alla kanaler och i alla kundmöten med ett varumärkeslöfte som bygger på närhet. Upplevelsen av en ökad närhet och ett minskat avstånd i relationen med Länsförsäkringar ska vara vägledande för allt som görs – från produktutvecklingen till det personliga kundmötet.

3. Liv- och pensionsförsäkring

Länsförsäkringar erbjuder liv- och pensionslösningar till företag och privatpersoner. Genom dotterbolaget Länsförsäkringar Fondliv erbjuds fondförvaltning, garantiförvaltning och riskförsäkring inom personriskområdet. Länsförsäkringars fondutbud består av 35 fonder med eget varumärke och 46 externa fonder. Fonderna under eget varumärke finns inom Länsförsäkringars eget fondbolag och förvaltas av externa förvaltare. Fondlivbolaget förvaltar 103 mdr åt liv- och pensionsförsäkringskunderna. I Länsförsäkringar Liv sker ingen nyteckning, men här förvaltas traditionell livförsäkring som är tecknad före stängningen i september 2011. Under 2015 har arbetet med att erbjuda kunder möjligheten att villkors ändra försäkringar till Nya Trad fortsatt. Mottagandet från de som hittills fått erbjudandet har varit positivt och villkoren för 26 procent av kunderna har ändrats.

4. Bankverksamhet

Länsförsäkringar Bank är Sveriges femte största retailbank. Bankverksamheten, som enbart finns i Sverige, har en god tillväxt i volymer och lönsamhet och hög kreditkvalitet. Banken erbjuder privatpersoner, lantbrukare och småföretagare ett brett utbud av banktjänster. Strategin utgår från länsförsäkringsgruppens stora kundbas, Länsförsäkringars starka varumärke och kundgandets principer.

Länsförsäkringar Bank är ett helägt dotterbolag till Länsförsäkringar AB. I bankkoncernen ingår förutom moderbolaget Länsförsäkringar Bank också dotterbolagen Länsförsäkringar Hypotek, Länsförsäkringar Fondförvaltning och Wasa Kredit.

Länsförsäkringar har enligt Svenskt Kvalitetsindex Sveriges mest nöjda kunder på privatmarknaden.

5. Djur- och grödaförsäkring

Agria Djurförsäkring är Länsförsäkringars specialistbolag för djur- och grödaförsäkring. Agria är marknadsledande i Sverige med en marknadsandel på 59 procent. Agria är ett renodlat specialistbolag för djurförsäkring och har med stöd av kärnvärden som specialistkunskap, djurvänlighet och empati byggt ett mycket starkt dottervarumärke till Länsförsäkringar. Agria har ett nära samarbete med flera djurägarorganisationer. Verksamheten växer sig även allt starkare på marknader utanför Sverige – idag Storbritannien, Norge och Danmark. Sommaren 2016 startar Agria också verksamhet i Finland.

6. Hälsa

Affärsområde Hälsa inom Länsförsäkringar AB driver produkt- och affärsutvecklingen inom det växande sjukvårds- och grupp- försäkringsområdet. Länsförsäkringar är marknadsledande inom sjukvårdsförsäkring.

Länsförsäkringar försäkrar mer än vart tredje företag i Sverige och erbjuder nu en sjukvårdsförsäkring som ger företagen och deras medarbetare tillgång till ett antal förebyggande hälsotjänster. På så sätt hoppas vi kunna bidra till bättre hälsa.

7. Stabil återförsäkring till lägre kostnad

Alla försäkringsbolag har behov av att skydda sin verksamhet mot kostnader för stora enskilda skador och naturkatastrofer. Oftast vänder sig ett försäkringsbolag till speciella återförsäkringsbolag på den internationella marknaden för att försäkra en del av sina risker. Inom länsförsäkringsgruppen har bolagen en naturlig möjlighet att dela riskerna mellan sig.

Länsförsäkringar Värmland betalar årligen in en återförsäkringspremie till Länsförsäkringar Sak. Premien baseras bland annat på exponering och skadehistorik, men också på hur stort så kallat självbehåll bolaget väljer. Självbehållet kan jämföras med den självrisk som privatpersoner och företag betalar inom skadeförsäkring. Genom gemensam upphandling och intern återförsäkring behålls den största delen av återförsäkringspremien inom länsförsäkringsgruppen och kostnaderna för externa återförsäkrare blir mindre och stabila, något som gynnar Länsförsäkringar Värmlands kunder.

8. Övrig samverkan

Förutom den samverkan som sker genom Länsförsäkringar AB så direktäger de 23 länsförsäkringsbolagen, tillsammans med berörda affärsenheter inom Länsförsäkringar AB, även Länsförsäkringar Fastighetsförmedling och Länsförsäkringar Mäklarservice. I dessa båda bolag deltar Länsförsäkringar Värmland med ägarandelarna 3,7 respektive 4 procent. Länsförsäkringar Fastighetsförmedling utgör en viktig säljkanal för Länsförsäkringar Värmland och Länsförsäkringar Mäklarservice samordnar erbjudandet gentemot försäkringsförmedlarna.

9. Gemensam utveckling

En av Länsförsäkringar ABs uppgifter är att driva länsförsäkringsgruppens gemensamma utvecklingsarbete för att stärka länsförsäkringsbolagens konkurrenskraft och öka värde för kunderna.

Arbetet bedrivs utifrån kundernas behov. Ett antal fokusområden har arbetats fram tillsammans med länsförsäkringsbolagen. De finns inom områden där större förflyttningar behöver genomföras för att möta länsförsäkringsgruppens gemensamma marknadsstrategi. Fokusområdena hanterar förändringar inom kundmötet, erbjudandet och beslutsstöd.

Extra fokus på digitala förflyttningar och förbättringar av kundmötet

Under 2015 levererades gemensam utveckling för drygt 400 Mkr. Fokuserade områden är förbättrade digitala tjänster, enklare och förbättrad kundinformation, produktförbättringar samt förändringar som drivs av lagstiftning och regelverk. 2015 kunde länsförsäkringsbolagen ta emot leveranser från drygt 30 projekt. Här följer några exempel:

- Förbättringar på Internet för motorförsäkringar, det är nu enklare att teckna en försäkring och även försäkringsinformationen i det inloggade kundmötet har förbättrats.
- Arbetet med att förbättra och vidareutveckla det inloggade kundmötet drivs vidare. De första leveranser som kommer under 2016 ska förbättra och förenkla för kunderna, bland annat genom förbättrat responsivt gränssnitt och ökade möjligheter att teckna och hantera produkter.
- Mobilappen har löpande förbättrats under året. Genom "Månadskollen" ges kunderna en tydligare bild av ekonomin, det har blivit enklare och smidigare att betala räkningar och i dialog med kunderna har användningen successivt förbättrats.
- Arbetet med ett nytt modernare systemstöd för sakförsäkring fortsätter intensivt. De första leveranserna under slutet av nästa år kommer att förenkla och effektivisera verksamheten och ge förbättrade digitala tjänster.
- Olycksfallsförsäkringen har förbättrats för att ge kunderna en effektivare skadereglering som nu i många fall kan ske direkt vid samtal med kunden.
- Det är nu möjligt att göra digitala hälsodeklarationer i samband med försäljnings- och rådgivningsmötet vilket underlättar försäljning av produkter som kräver hälsoprövning.
- Kundmötena inom privat, företag- och lantbruksmarknaderna har effektiviserats både genom nya arbetssätt och förbättrat systemstöd.
- Rådgivningsmötena har förbättrats, efter ett möte kan kunderna nu få tillgång till dokumentation i det inloggade kundmötet.
- En förflyttningsplan som beskriver på vilket sätt Länsförsäkringar ska kunna realisera den digitala målbilden, "med god insikt om kundernas behov ska Länsförsäkringar utforma marknadens mest uppskattade tjänster för bank, försäkring, pension och fastighetsförmedling", har levererats. Den ger en grund för det kommande förflyttningsarbetet.
- Länsförsäkringars anslutna mäklare, Söderberg och Max Matthiessen, kan nu genomföra byten inom Länsförsäkringars fondsortiment helt automatiserat. Mäklarna har också fått tillgång till information om kundernas sakförsäkringar i mäklarportalen.
- En ny gemensam marknadsstrategi för länsförsäkringsgruppen som tar utgångspunkt i kundernas behov och beteende. En del i leveransen är de kvantitativa och kvalitativa kundundersökningar som genomförts för att vinna kunskap om vad som bygger värde för kund.
- Sak 2020, en tydlig målbild och konkreta åtgärder för att långsiktigt säkra de strategiska marknadsmålen inom sakförsäkringsområdet är framtagna. Den ger en tydlig vägledning i det löpande arbetet med att utveckla sakförsäkringsverksamheten för framtiden.

Ord och uttryck

Bruttoaffär

Försäkringsaffär utan avdrag för den del av affären som återförsäkras hos andra bolag.

Direkt försäkring

Försäkringsaffär som avser avtal direkt mellan försäkringsgivare (försäkringsbolag) och försäkringstagare. Försäkringsbolaget är – till skillnad från vid indirekt försäkring – direkt ansvarig gentemot försäkringstagarna.

Mottagen återförsäkring

Med mottagen återförsäkring förstås återförsäkringsaffär som mottages från andra försäkringsföretag. Mottagande bolag har i detta fall inget direkt ansvar gentemot försäkringstagarna.

Återförsäkring

Om ett försäkringsbolag inte kan eller vill bära hela den ansvarighet som det iklätt sig gentemot försäkringstagare, återförsäkras bolaget de tecknade försäkringarna – helt eller delvis – hos andra bolag. Man talar härvid om avgiven återförsäkring hos det förstnämnda och mottagen återförsäkring (indirekt försäkring) hos de sistnämnda bolagen.

Affär för egen räkning (f e r)

Den del av försäkringsaffären som ett försäkringsbolag självt står risken för och som alltså inte återförsäkras hos andra bolag. Affär för egen räkning är med andra ord bruttoaffär minskat med avgiven återförsäkring.

TERMER I RESULTATRÄKNINGEN OCH RESULTATANALYS

Premieinkomst

Motsvarar i princip årets influtna premiebelopp utan korrigering för in- och utgående avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker. I stället för premieinkomst används ofta den kortare benämningen premier.

Premieintäkt f e r

Avser, kort uttryckt, den premieinkomst som belöper på räkenskapsåret. Premierna inbetalas vid skilda förfallodagar under året och avser som regel en försäkringstid av ett år. Vid räkenskapsårets slut har bolaget således erhållit premier som till större eller mindre del avser närmast följande år. Denna del av premieinkomsten redovisas i bokslutet som en skuldpost, som kallas avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker. Motsvarande skuldpost vid räkenskapsårets början frigörs och är en intäkt för det aktuella året. Se även kvardröjande risker. Premieintäkten f e r för året består således av följande poster: avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker vid årets början plus premieinkomsten under året, minus avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker vid årets slut och minus premier för avgiven återförsäkring.

Försäkringsersättningar f e r

Utbetalda försäkringsersättningar, plus avsättning för oreglerade skador vid årets slut, minus avsättning för oreglerade skador vid årets ingång och plus skaderegleringskostnader. Dessa poster justeras för återförsäkrarens andel av respektive del.

Driftskostnader f e r

Driftkostnader är en sammanfattande benämning på kostnaderna för försäljning, administration, provisioner och driftkostnader för avgiven återförsäkring. Det är den del som återstår efter att skaderegleringskostnaderna överförts till försäkringsersättningar och kostnader för kapitalförvaltning belastat kapitalförvaltning.

Reservavveckling

För skador som inte är slutreglerade vid räkenskapsårets utgång reserveras medel, i bokslutet, i avsättning för oreglerade skador. Den bedömning av kommande utbetalningar som gjorts kan av olika skäl visa sig felaktig. Inflationstakten kan bli en annan än den som förutsetts när skadan värderades. Lagstiftning och/eller praxis beträffande personskador kan förändras. Vidare är det rent allmänt svårt att bedöma utbetalningarna för en komplicerad skada, vars slutreglering kan ligga flera år framåt i tiden. Om det beräknade ersättningsbeloppet för en skada visar sig vara övervärderat, uppstår en vinst när ersättningsbeloppet bedöms på nytt eller när skadan slutregleras. Om beloppet undervärderats blir det på motsvarande sätt en avvecklingsförlust.

Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen

Eftersom premierna betalas i förskott och viss tid förflyter från det en skada inträffar till dess ersättning utbetalas, uppsamlas hos bolaget ett kapital som ger avkastning. Den beräknade räntan på detta kapital, som i bokslutet motsvaras av försäkringstekniska avsättningar, överförs i resultatredovisningen från finansrörelsen under benämningen kapitalavkastning överförd från finansrörelsen. Vid beräkning av räntan för försäkringsrörelsen och dess grenar har använts en kalkylräntefot motsvarande årsgenomsnittet för köpräntor för 60-dagars statsskuldväxlar, omräknat till effektiv årsränta. Underlaget för ränteberäkningen är summan av halva premieintäkten f e r samt medelvärdet av in- och utgående avsättningar för oreglerade skador f e r under året.

TERMER I BALANSRÄKNINGEN

Diskontering

Trafik- och olycksfallsförsäkring är en affär med lång avvecklingstid. Det innebär att det kan ta flera år innan en skada är slutbetald. Under tiden förräntas den avsättning som avsatts som reserv för skadan. Det innebär att ett lägre belopp än det nominella kan avsättas som reserv, det vill säga, avsättning för oreglerade skador diskonteras.

Försäkringstekniska avsättningar

Sammanfattande benämning på avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker samt avsättning för oreglerade skador.

Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker

En skuldpost, som in princip motsvarar den del av premieinkomsten som vid bokslutet hänförs sig till nästkommande år.

Avsättning för kvardröjande risker (en del av avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker)

Om avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker be-

döms otillräcklig för att täcka förväntade skade- och driftskostnader för det gamla försäkringsbeståndet fram till nästa förfallodag, skall denna ökas med avsättning för kvardröjande risker.

Avsättning för oreglerade skador

De skador som inträffar under räkenskapsåret hinner av olika skäl (tidskrävande utredningar m m) inte alltid slutregleras före årets utgång. I bokslutet måste därför en avsättning göras för beräkning, ännu inte utbetalda skadeersättningar. Skuldposten innehåller också de beräknade kostnaderna för administration av oreglerade skador.

Uppskjuten skatt

Beräknad skatt på realiserat resultat på placeringstillgångar och obeskattade reserver.

OBESKATTADE RESERVER

Periodiseringsfond

Skattemässigt avdrag med högst 25 procent av skattemässigt resultat.

Säkerhetsreserv

Kollektivt säkerhetsbetingad förstärkning av de försäkringstekniska avsättningarna.

ÖVRIGA TERMER

Konsolideringskapital

Sammanfattande benämning på eget kapital och latent skatt.

Konsolideringsgrad

Förhållandet mellan konsolideringskapital och premieinkomst för egen räkning, uttryckt i procent.

Soliditet

Förhållandet mellan konsolideringskapital och försäkringstekniska skulder för egen räkning, uttryckt i procent.

Kapitalbas

Kapitalbasen är enkelt uttryckt det tillgängliga kapitalet. Ett företags kapitalbas innehåller i första hand eget kapital, men dessutom får man inom vissa gränser räkna in också förlagslån som tagits upp. Förlagslån är lån där långivarens fordran i händelse av företagets konkurs inte kommer att bli betald förrän alla vanliga skulder är till fullo betalda. Förlagslån ger alltså en extra buffert för övriga fordringsägare.

Solvensmarginal

Erforderlig solvensmarginal är ett mått på hur stort kapital ett företag behöver. Beräkningen av den görs dels utifrån bolagets premieinkomster, dels utifrån dess skadeersättningar.

Den erforderliga solvensmarginalen är det högsta av de två beräknade värdena. Det krävs att kapitalbasen skall vara minst så stor som den erforderliga solvensmarginalen, men också minst så stor som det så kallade garantibeloppet (ett fast belopp som inte beror av bolagets affärsvolym, däremot av vilken typ av affär bolaget sysslar med).

Skadeprocent

Försäkringsersättningar i förhållande till premieintäkt.

Driftkostnadsprocent

Driftkostnader i försäkringsrörelsen i förhållande till premieintäkt.

Totalkostnadsprocent

Summan av skadeprocent och driftkostnadsprocent.

Skadefrekvens

Förhållandet mellan antalet skador och antalet försäkringar, vanligen uttryckt i promille.

Skadekostnad

Utbetalningar och ersättningsreserver för skador som inträffat under året.

Direktavkastning

Kapitalavkastningens intäkter i form av driftöverskott byggnader och mark, realisationsvinster, utdelning på aktier och andelar samt ränteintäkter.

Total avkastning

Kapitalavkastningens intäkter och kostnader samt realiserade vinster och förluster på placeringstillgångar.

Direktavkastning procent

Direktavkastning i förhållande till det genomsnittliga verkliga värdet på placeringstillgångarna och likvida medel.

Totalavkastning procent

Totalavkastning i förhållande till det ingående verkliga värdet på placeringstillgångarna och likvida medel.

Egna anteckningar

FOTO:

Bild sid 7: Stina Palm

Bild sid 45: Hildur Valgeirsdottir

Bilder sid 6 & 51, Bengt Andersson, Arvikafotografen.

Övriga bilder: Björn Lundgren

